

Ergenlerin İnternette Kimlik Denemeleri ve Problemlı İnternet Kullanım Davranışları*

Ayşen Balkaya Çetin^a

Anadolu Üniversitesi

A. Aykut Ceyhan^b

Anadolu Üniversitesi

Öz

Bu araştırma, ergenlerin internette kimlik denemeleri yapma davranışlarını betimlemeyi ve ergenlerin psikolojik ihtiyaçlarının, kimlik statülerinin, heyecan arama ve yaşam doyumu düzeylerinin onların problemlı internet kullanım düzeylerinin önemli bir yordayıcısı olup olmadığını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırmanın çalışma grubu, Eskişehir il merkezindeki resmi liselerde öğrenim gören 2729 öğrenciden oluşmuştur. Araştırmanın verilerini toplamak için Problemlı İnternet Kullanım Ölçeği-Ergen, Temel İhtiyaçlar Ölçeği, Benlik Kimliği Statüleri Ölçeği, Arnett Heyecan Arama Ölçeği, Yaşam Doyumu Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Verilerin analizi ise betimsel istatistikler ve hiyerarşik regresyon analizi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın bulguları kimlik denemeleri yapma sıklıkları açısından, ergenlerin çok büyük bir bölümünün (%66,40'ı bazen ve %1,10'u çoğunlukla olmak üzere) internette başka biri gibi davranarak kimlik denemesi yaptıklarını göstermiştir. Ergenlerin internette çoğunlukla yaptıkları kimlik deneme biçimi sıklıkları bakımından ergenlerin en çok "daha zeki biri" ve "hayali biri" gibi davrandıkları belirlenmiştir. Bazen ve çoğunlukla yapılan kimlik denemeleri sıklıkları birlikte ele alındığında ise ergenlerin en çok "daha zeki biri gibi", "hayali biri gibi", "daha az utangaç biri" gibi davrandıkları görülmektedir. Ayrıca, ergenler çoğunlukla "insanları daha kolay tanımak için" ve "daha kolay konuşmak için" internette kimlik denemeleri yaptıklarını ifade etmişlerdir. Yine, araştırmanın regresyon analizi sonuçları dağınık, kararsız ve başarılı kimlik statüleri, güç ve sevme/sevilme (ait olma) psikolojik ihtiyaçları, heyecan arama ve yaşam doyumu niteliklerinin problemlı internet kullanımında önemli yordayıcılar olduğunu ve bu değişkenlerin birlikte toplam varyansın %20'sini açıkladığını ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Problemlı internet kullanımı • İnternet bağımlılığı • Psikolojik ihtiyaç • Kimlik statüsü • Heyecan arama • Yaşam doyumu

* Bu çalışma, Prof. Dr. A. Aykut Ceyhan danışmanlığında yürütülen "Ergenlerin İnternet ve Problemlı İnternet Kullanım Davranışlarının Bazı Psiko-Sosyal Özellikler Açısından İncelenmesi" başlıklı doktora tezinin bir bölümünü içermektedir. Bu tez, Anadolu Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi'nce 1107E125 no ile desteklenen bir proje olup 8-11 Eylül 2013 tarihinde Boğaziçi Üniversitesi'nce gerçekleştirilen XII. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

a Yetkilendirilmiş yazar:

Dr. Ayşen Balkaya Çetin, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalı, Yunus Emre Kampüsü 26470, Eskişehir
Çalışma alanları: Ergenlik dönemi, kimlik gelişimi, psikolojik ihtiyaçlar, problemlı internet kullanımı
Elektronik posta: aysenbalkaya@hotmail.com

b Prof. Dr. A. Aykut Ceyhan, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalı, Yunus Emre Kampüsü 26470, Eskişehir
Elektronik posta: aceyhan@anadolu.edu.tr

Günümüzde bilgisayar ve haberleşme teknolojilerinde yaşanan hızlı gelişmeler nedeniyle internet, her türlü günlük ihtiyacın karşılanmasında önemli bir araç hâline gelmiştir. Bu durum, internet kullanıcılarının yaşamlarının pek çok yönüne ilişkin değişimleri de beraberinde getirmiştir. Bireyler artık çoğu ihtiyaçlarını, alışkanlıklarını ve davranışlarını internet ortamının sağladığı olanakları kullanarak gerçekleştirmektedirler. Bu kullanım biçimlerinin hızla artması beraberinde internet kullanıcılarının sayısını ve bu kullanıcıların yaş aralığını, kullanım zaman aralığını ve sürelerini de artırmıştır. Son yıllarda internet kullanıcılarının sayısındaki dikkat çekici artışın yanı sıra kullanıcıların yaş aralığına ve sürelerine ilişkin artışlar da söz konusudur. Bu çerçevede, Türkiye İstatistik Kurumu'nun (2014) 16-74 yaş grubu ile gerçekleştirdiği araştırma sonuçlarına göre internet kullanım oranı en yüksek yaş grubunun %73 ile 16-24 yaş grubu olduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla, ülkemizde interneti çok yoğun bir biçimde kullananların ergenler ve genç yetişkinler olduğu dikkati çekmektedir.

Son yıllarda, internet kullanımının her yaştaki bireyleri ve onların ruh sağlıklarını nasıl etkilediği ve özellikle de çocukların ve ergenlerin nasıl etkilendiği araştırmacıların ilgisini çekmektedir. Araştırmacılar, internetin sağladığı çeşitli olanakların çocukların, ergenlerin ve genç yetişkinlerin gelişimleri ve yaşamları üzerindeki çeşitli olumlu etkilerinden söz etmektedirler. Bu çerçevede, araştırmacılar internetin bilgiye ulaşmayı kolaylaştırarak akademik başarıyı artırdığını (Tuncer, 2001), bilgisayar oyunlarının bilişsel gelişimi desteklediğini (Subrahmanyam, Smahel ve Greenfield, 2006) ifade etmektedirler. Ayrıca internetin ilişkileri güçlendirmesi, kişinin gerçek yaşamına yeni giren insanları tanımayı kolaylaştırması, sosyal kaygıyı azaltması ve sosyal destek sağlaması (Subrahmanyam ve Greenfield, 2008) gibi olumlu yönleri de söz konusudur. Böylece, ergenlerin internet sayesinde çok farklı kişilerle iletişim kurmayı öğrenmesi, bu deneyimleri gerçek yaşamlarına taşıyarak sosyal yeterliliklerini geliştirebilmesi olasıdır (Huffaker, 2006).

İnternet bireylerin yaşamına olumlu katkılar sağlamakla birlikte son yıllarda internetin olumsuz sonuçları da pek çok araştırmacı tarafından ifade edilmektedir. Bu çerçevede, çocuğun gelişimi için gerekli olan okul, aile ve arkadaş etkileşiminin yerini elektronik arkadaşlığa bıraktığı durumlarda çocukların kişiler arası ilişki kurma ve sürdürme becerilerinin olumsuz yönde etkilenebildiği ifade edilmektedir (Caplan, 2002). Ayrıca internetin cinsel-sözel tacizle karşılaşma,

ırkçı ve nefret dolu mesajlar alma (Subrahmanyam ve Greenfield, 2008) gibi riskleri de vardır. Bu durum, ergenlerin ve gençlerin sağlıklı internet kullanıcısı olmalarının önemini ve gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır.

“Sağlıklı internet kullanımı” düşünsel, davranışsal herhangi bir rahatsızlık duymaksızın uygun bir zaman diliminde, istenen amaca ulaşmaya yönelik internet kullanımı olarak tanımlanmaktadır. Sağlıklı internet kullanımı; gençlerin yaşadıkları deneyimlerini yönlendirmelerine, kullanım sürelerini ayarlamalarına ve bilgi toplarken okuma, yazma, seçme, sınıflandırma gibi çeşitli becerilerini kullanmalarına yardımcı olmaktadır (Shapira ve ark., 2000). Bununla birlikte, fiziksel, eğitimsel, bilişsel, psikososyal ve gelişimsel açıdan yaşanabilecek sorunlardan bazıları internetin uzun süreli ve denetimsiz kullanımı sonucu ortaya çıkabilmekte, uzun süreli internet kullanımı ise bireylerde sağlıklı internet kullanımına yol açabilmektedir. Bundan dolayı, günümüzde internetin sağlıklı kullanımını ifade etmek ve yaşamları olumsuz bir biçimde etkilenen bireylerin aşırı internet kullanım davranışlarını açıklamak için internet bağımlılığı, problemlı internet kullanımı, patolojik internet kullanımı ve kompülsif internet kullanımı gibi kavramlardan sıklıkla söz edilmektedir.

Sağlıksız internet kullanımını ifade etmek için kullanılan kavramlardan biri olan problemlı internet kullanımı; internet hakkında obsesif düşünceler, hoşgörü ve dürtü kontrolünde azalma, interneti kullanmayı durdurmada yetersizlik sonucu bireyin yaşamının psikolojik, sosyal ve bilişsel alanlarında güçlükler oluşmasıdır (Caplan, 2002; Davis, 2001). Problemlı internet kullanımı, dürtü kontrol bozukluğunun bir türü olarak görülmekte ve genel olarak internet kullanımını kontrol etmedeki yetersizlikten dolayı yaşanan rahatsızlık ve fonksiyonel bozulma olarak açıklanmaktadır (Shapira ve ark., 2000). Bunu destekler biçimde, problemlı internet kullanımı ile depresyon, sosyal izolasyon, yalnızlık ve ev/okul/iş performansında azalma arasında doğrusal bir ilişki olduğu vurgulanmaktadır (Caplan, 2002).

Ergenlik kişilik gelişimi ve psikolojik olgunlaşmanın hızlandığı bir dönemdir. Bu nedenle ergenlik dönemindeki bireyler bağımlılık yapıcı etkenlerin zararlı etkilerine maruz kalmaya daha açık bir gruptur (Kaltiala-Heino ve ark., 2004). Ayrıca, ergenlerin interneti en çok kullanan grup olmaları (Kaltiala-Heino ve ark., 2004; Türkiye İstatistik Kurumu, 2014) ve sahip oldukları gelişimsel özellikler onları büyük bir potansiyel risk grubu hâline getirmektedir. Araştırma-

cılar, internetin ergenlerin yaşamlarına önemli olumlu katkılar getirirse ve çağımızın bir gerekliliği olsa da ergenler için önemli bir tehdit oluşturabildiğini (E. Ceyhan, 2008), ergenlerin internetin ve online ilişkilerin etkilerine karşı daha savunmasız olduğunu ve online sömürü yada online ilişkilerin diğer olası kötü etkilerine karşı daha fazla açık olduğunu (Wolak, Mitchell ve Finkelhor, 2003) ifade etmektedirler.

Ergenler, gelişimsel olarak değişik kimlik denemeleri yapma, farklı heyecanlar arama, riskli davranışlar sergileme ve ait olma, güç, özgürlük, eğlence gibi psikolojik ihtiyaçlarına doyum bulma çabalarını yoğun bir biçimde sergilemektedirler. Ergenler bu çabalarını gerçek yaşam ortamında olduğu kadar internet yoluyla sanal ortamda da sürdürebilmektedirler. Bazı ergenler için internetin sağladığı anonimlik, ulaşılabilirlik, çeşitlilik, özgürlük gibi olanaklar onların gerçek yaşamlarını ihmal etmelerine ve büyük ölçüde psikolojik ihtiyaçlarına doyum bulma çabalarını sanal ortama taşıyarak sağlıksız kullanıma yol açabilmektedir. Özellikle; diğer sosyal aktivitelere ilgisi azalan ya da bu aktivitelere vakit bulamayan, gerçek hayattaki arkadaş ilişkileri bozulan ya da meslek veya okul hayatındaki işlevselliği düşen öğrencilerin internet bağımlılığı riski taşıdığı ifade edilmektedir (Colwell ve Payne, 2000). Böylece, internet kullanımı bazı ergenler için kolaylaştırıcı-geliştirici bir işlevsellikten engelleyici-sağlıksızlaştırıcı bir işlevselliğe bürünmektedir. Bu nedenle, kimlik gelişiminin ön plana çıktığı, heyecan arama ve risk alma davranışlarının arttığı bir dönemde ergenlerin internet kullanımına, internetin yarattığı etkilere ve problemleri internet kullanımına/internet bağımlılığına yönelik çalışmalar önemli hâle gelmektedir.

Ülkemizde ergenlerin internet kullanımı ile problemleri internet kullanımları çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Ergenlerin internet kullanımı ile ilgili araştırmalar; interaktif iletişim araçlarını kullanma alışkanlıklarını (Aktaş-Arnas, 2005), interneti hangi amaçlarla kullandıkları ve gençler üzerindeki etkilerini (Altın, 2006), akademik başarı ile ilişkisini (Altuğ, Ersöz ve Gencer, 2011), ergenlerin toplumsallaşmasında internetin etkilerinin öğretmen görüşlerine göre incelenmesini (Arslan-Cansever, 2009), internet kullanım motivlerini (A. Ceyhan, 2011a), spor yapanların ve yapmayanların internete yönelik tutumlarını (Kayıkçı, 2007) incelemektedir. Ayrıca, araştırmalar internet kullanımı ve internet bağımlılığı ile ilgili aile görüşlerini (Gündüz ve Şahin, 2011), internet kullanım süresinin cinsiyet ve psikiyatrik belirtilerle ilişkisini (Kelleci ve ark.,

2009) ortaya koymaktadır. Problemlı internet kullanımı ile ilgili araştırmalar ise problemlı internet kullanımının yaygınlığını (Canbaz ve ark., 2009), depresyon (Canan ve ark., 2010), akran baskısı ve algılanan sosyal destek (Kıran-Esen, 2009), yalnızlık ve iyilik hâli (Çağır ve Gürkan, 2010), yalnızlık, sosyal destek ve yaşam doyumu (Esen, 2010) ile ilişkisini, problemlı internet kullanımının yordayıcılarını (A. Ceyhan, 2011b) incelemektedir. Bu çerçevede ülkemizde ergenlerin internet kullanımı ve bu kullanım ile ilişkili çeşitli kişisel, sosyal ve psikolojik değişkenlerin ilişkisi son yıllarda daha çok araştırılmakta olup, bu araştırmaların daha da artmasına ve gelişmesine ihtiyaç vardır.

Araştırmanın Amacı

Araştırmada ilk olarak ergenlerin internet ortamındaki kimlik denemelerine ilişkin davranışlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca, ergenlerin problemlı internet kullanımlarının ergenlik döneminin özellikleri olan psikolojik ihtiyaçlar, kimlik statüsü, heyecan arama ve yaşam doyumu ile ilişkisinin ortaya konması amaçlanmıştır. Bu temel amaçlar çerçevesinde řu araştırma sorularına yanıt aranmıştır:

Ergenlerin internette kimlik denemelerine ilişkin davranışları:

- Ergenlerin internette kimlik denemeleri yapma sıklıkları nasıldır?
- Ergenler internette ne tür kimlik denemelerini hangi sıklıkta yapmaktadır?
- Ergenlerin internette kimlik denemeleri yapma nedenleri nelerdir?

Ergenlerin problemlı internet kullanımı davranışının yordayıcıları:

- Ergenlerin psikolojik ihtiyaçları, kimlik statüleri, heyecan arama ve yaşam doyumu düzeyleri problemlı internet kullanım düzeylerinin önemli bir yordayıcısı mıdır?

Yöntem

Bu araştırma; lise öğrencilerinin internet kullanım davranışlarını ortaya koymayı ve problemlili internet kullanımı davranışı ile psikolojik ihtiyaç, kimlik statüleri, heyecan arama ve yaşam doyumu düzeyleri arasındaki ilişkileri belirlemeyi amaçlayan betimsel bir çalışmadır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini, 2011-2012 öğretim yılında Eskişehir il merkezindeki 44 devlet lisesine devam eden öğrenciler oluşturmuştur. Eskişehir ili merkezindeki toplam 44 devlet lisesine devam eden öğrenci sayısının toplamı 32142'dir. Bu öğrencilerin okul türüne göre dağılımları ise 9817'si Anadolu Lisesi, 5398'i Genel Lise, 16927'si Meslek Lisesi şeklindedir. Öncelikle bu liselerin türlerini temsil edecek biçimde ve oranda küme örnekleme yoluyla rastlantısal olarak 16 devlet lisesi belirlenmiştir. Bu liselere devam eden 17791 öğrenciden sınıf düzeyleri de dikkate alınarak toplam 2729 öğrenciden veri toplanabilmiştir. Bu öğrenciler, Eskişehir merkezindeki tüm devlet liselerine devam eden öğrencilerin %8,49'unu ve 16 liseye devam eden öğrencilerin %15,34'ünü oluşturmaktadır. Uygulama sonrası öğrencilerden 431'inin veri setini belirtilen açıklamalar doğrultusunda tamamlamadığı için bunlar analiz dışında tutulmuştur. Bu nedenle, hedeflenen oran örnekleme ulaşamadığı için araştırmaya katılan öğrenciler çalışma grubu olarak adlandırılmıştır. Araştırma kapsamında veri elde edilen çalışma grubunun okul türü ve sınıf düzeyine göre dağılımı Tablo 1'deki gibidir.

Tablo 1

Çalışmaya Katılan Ergenlerin Okul Türleri ve Sınıf Düzeylerine Göre Dağılımları

Çalışma Grubunda Yer Alan Lise Türleri	Sınıf Düzeyi									
	9. Sınıf		10. Sınıf		11. Sınıf		12. Sınıf		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Anadolu Lisesi	195	7,70	213	7,70	201	7,20	138	5,20	747	27,30
Genel Lise	192	7,10	114	4,20	234	8,60	97	3,50	637	23,30
Meslek Lisesi	352	13,00	457	16,80	329	12,20	207	7,60	1345	49,30
Toplam	739	27,10	784	28,70	764	28,00	442	16,20	2729	100

* Meslek lisesi grubunda üç endüstri meslek lisesi, bir kız meslek lisesi, bir ticaret meslek lisesi, bir sağlık meslek lisesi, bir otelcilik ve turizm meslek lisesi yer almıştır.

Tablo 1'den anlaşılacağı üzere, öğrenciler farklı okul türlerinde ve sınıf düzeylerinde öğrenim görmektedirler. Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet açısından 1357'si kız (%49,70) ve 1372'si erkek (%50,30) öğrencidir. Öğrencilerin yaşları ise 14 ile 19 arasında değişmekte olup yaş ortalaması 16,38'dir (s = 1,08). Çalışma grubunda yer alan ergenlerin internet kullanım davranışları açısından önemli bir kısmı internete en çok evdeki bilgisayardan bağlanmaktadır (%74,50). Ayrıca, ergenlerin dikkate değer bir kısmı da internete en çok cep telefonundan bağlanmaktadır (%16,00). Ergenlerin internete bağlandıkları zaman dilimi açısından büyük bir kısmı internete en çok akşam saatlerinde bağlanmaktadır (%61,40). Ergenlerin ikinci sırada gün ortası (%18,70), üçüncü sırada internete bağlandıkları zaman dilimi gecedir (%18,50). İnternet kullanım süresi bakımından ergenlerin büyük kısmı haftada 1-5 saat arasında internet kullanmaktadır (%35,40). Daha sonra haftada 6-10 saat arasında internet kullanmaktadır (%18,80). Bir saatten az ve 20 saatten fazla internet kullananların oranı ise eşittir (%14,80). Ayrıca, ergenler interneti en çok eğlenceli zaman geçirmek (%33,60) ve bunun yanı sıra ödev hazırlamak (%12,00), müzik dinlemek (%11,70) ve bilgi edinmek için (%10,80) kullanmaktadırlar.

Veri Toplama Aracı

Problemlı İnternet Kullanım Ölçeği-Ergen (PİKÖ-E): Öğrencilerin problemlı internet kullanım düzeylerini belirlemek amacıyla "Problemlı İnternet Kullanım Ölçeği-Ergen" (PİKÖ-E) kullanılmıştır. Ceyhan ve Ceyhan (2014) 33 maddeden oluşan PİKÖ-E'nin ergenler için geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarını yapmışlardır. Faktör analizi sonucunda 27 maddeden oluşan ve 5'li Likert tipinde bir ölçek elde edilmiştir. Ölçekten en düşük 27, en yüksek 135 puan alınabilmektedir. Yüksek puanlar ergenlerin problemlı internet kullanımlarının arttığını, problemlı internet kullanımına sahip olabileceklerini ve internet bağımlılığı eğilimi gösterebileceklerini ifade etmektedir (Ceyhan ve Ceyhan, 2014).

PİKÖ-E'nin açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi sonuçları, ergenlerde ölçeğin internetin olumsuz sonuçları, aşırı kullanım ve sosyal fayda/sosyal rahatlık olmak üzere üç alt faktörden oluştuğunu göstermiştir. 27 maddeden oluşan üç faktörlü yapı toplam varyansın %49,35'ini açıklamıştır. PİKÖ-E'nin 14 maddeden oluşan "internetin olumsuz sonuçları" adlı birinci faktörü, tek başına

varyansın %37,73'ünü, 6 maddeden oluşan "aşırı kullanım" olarak adlandırılan ikinci faktörü tek başına varyansın %6,48'ini ve 7 maddeden oluşan "sosyal fayda/sosyal rahatlık" olarak adlandırılan üçüncü faktörü ise tek başına varyansın %5,14'ünü açıklamaktadır. PİKÖ-E'nin ayırt edici geçerliği kapsamında ergenlerin haftalık ortalama interneti kullandıkları süresi ile PİKÖ-E'nin toplam ve alt ölçek puanları arasındaki ilişki incelenmiştir. Pearson korelasyon katsayısı sonuçları sırasıyla 0.59, 0.57, 0.46 ve 0.35 olarak önemli bulunmuştur ($p < .001$). Ölçeğin güvenilirlik çalışmaları kapsamında ölçekte yer alan maddelerin düzeltilmiş madde-toplam korelasyon katsayıları ve uç grup karşılaştırmaları önemli bulunmuştur. Ölçeğin genel iç tutarlılık katsayısı (α) ise 0.93 olarak bulunmuştur (Ceyhan ve Ceyhan, 2014). Bu çalışmada iç tutarlılık katsayısı 0.93 olarak belirlenmiştir.

Temel İhtiyaçlar Ölçeği: Temel İhtiyaçlar Ölçeği, Glasser'ın Seçim Teorisine dayalı olarak İkinci (2003) tarafından ergenlerin temel ihtiyaçlarının ne düzeyde karşılandığını ölçmek amacıyla lise öğrencilerine yönelik olarak geliştirilmiştir. 26 maddeden oluşan, 1-5 arasında derecelendirilen Likert tipi bir ölçektir. Ölçekten elde edilecek puan en az 26, en çok 130'dur. Ölçekten yüksek puan almak ihtiyaçların karşılanma düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir (İkinci, 2003). Ölçeğin faktör analizi sonucunda dört faktörlü yapısının toplam varyansın yaklaşık %45'ini açıkladığı görülmüştür. Birinci faktör "Özgürlük", ikinci faktör "Sevme/sevilme", üçüncü faktör "Eğlenme" ve dördüncü faktör "Güç" olarak adlandırılmıştır. Ölçeğin madde- toplam korelasyonlarının incelenmesi sonuçları önemli bulunmuştur. Ölçeğin genel güvenilirlik katsayısı (α) 0.83 olarak hesaplanırken, "Sevme-sevilme" 0.76, "Güç" 0.64, "Eğlenme" 0.67, "Özgürlük" 0.66 olarak bulunmuştur (İkinci, 2003). Bu çalışmada ise ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0.85'tir.

Benlik Kimliği Statüleri Ölçeği (BKSÖ): Benlik Kimliği Statüleri Ölçeği (BKSÖ), ergenlerin Marcia'nın dört kimlik statüsünden (başarılı, kararsız, bağımlı ve kargaşalı) hangisinde olduğunu belirlemek için geliştirilen 64 maddelik bir ölçektir. BKSÖ "çok doğru"dan, "çok yanlış"a doğru sıralanan 6 dereceli bir ölçektir. Her kimlik statüsü için 16 soru yer almaktadır. Denekler her kimlik statüsü için en düşük 16, en yüksek 96 puan almaktadırlar (Eryüksel ve Varan, 1999). Ölçeğin faktör analizi çalışması sonucunda, BKSÖ'nün varyansın %81'ini açıklayan dört faktör içerdiği görülmüştür. Çalışmada başarılı kimlik

statüsü alt ölçeği (0.78), kararsız kimlik statüsü alt ölçeği (0.83), erken bağlanmış kimlik statüsü alt ölçeği (0.87) ve kargaşalı kimlik statüsü alt ölçeği (0.84) iç tutarlılık katsayıları belirlenmiştir. Diğer bir çalışmada ise iç tutarlılık katsayıları başarılı kimlik statüsü için 0.86, kararsız kimlik statüsü için 0.86, erken bağlanmış kimlik statüsü için 0.94 ve kargaşalı kimlik statüsü 0.88 olarak bulunmuştur (Eryüksel ve Varan, 1999). Bu araştırmada iç tutarlılık katsayıları başarılı kimlik statüsü için 0.86, kararsız kimlik statüsü için 0.86, erken bağlanmış kimlik statüsü için 0.94 ve kargaşalı kimlik statüsü 0.88 olarak bulunmuştur.

Arnett Heyecan Arama Ölçeği (AISS): Genel heyecan arama eğilimini ölçmek için Arnett (1994) tarafından geliştirilen ölçek, riskli davranışları yordayan bir kişilik özelliği olan heyecan aramayı ölçmeyi amaçlar. Ölçeğin Türkçe uyarlaması Sümer (2003) tarafından yapılmıştır. Orijinal ölçek, yenilik ve yoğunluk olmak üzere iki alt boyuttan oluşmaktadır. Orijinal ölçekte, her alt boyutta 10 madde ve toplamda 20 madde bulunmaktadır. Ancak, bir madde Türk kültürüne uygun olmaması nedeniyle ölçekten çıkarılmış ve 19 maddenin tek faktör olarak kullanılması önerilmiştir. Puanlamada ölçekteki olumsuz maddelerin tersine çevrilmesi gerekmektedir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 19, en yüksek 76 olmaktadır. Yüksek puanlar yüksek heyecan aramayı göstermektedir. Ayvaşık ve arkadaşları (2007) 19 maddenin tek faktörlü olmasını önermişlerdir. Tek faktörlü yapıda iç tutarlılık katsayısı 0.85'tir. Bir diğer çalışmada ölçeğin iç tutarlılık katsayısı 0.70, yoğunluk alt ölçeğinin 0.64, yenilik alt ölçeğinin 0.50 olarak bulunmuştur (Özmen, 2006). Bu araştırmada ise tek faktörlü yapıda ölçeğin iç tutarlılık katsayısı 0.64 olarak belirlenmiştir.

Yaşam Doyumu Ölçeği: Diener, Emmons, Larsen ve Griffin (1985) tarafından geliştirilen ve Türkçeye Köker (1991) tarafından uyarlanan, Yaşam Doyumu Ölçeği bireyin yaşamına ilişkin öznel değerlendirmesini, genel yaşam doyumuna ilişkin algılarını ölçmektedir. Ölçek yedili Likert tipindeki beş olumlu maddeden oluşmaktadır. Ölçekten 5-35 arasında puan alınır. Ölçekten alınan yüksek puan yaşam doyumunun yüksek olduğunu, algılanan genel yaşam doyumunun da arttığını gösterir (Köker, 1991). Ölçeğin Türkçeye çevirileri ve geçerlik çalışmaları psikoloji alanında uzman beş kişi ile gerçekleştirilmiştir. Cümleler üzerinde fikir birliğine vararak ölçek oluşturulmuştur. Ölçeğin güvenilirlik çalışmaları sonucunda, testin tekrar güvenilirlik katsayısı 0.85 olarak belirlenmiştir (Köker, 1991). Ölçeğin maddelerinin toplam puanla ilişkisinin 0.71 ile 0.80 arasında olduğu

görülmüştür (Köker, 1991). Bir diğer çalışmada test-tekrar test güvenilirliği 0.71, iç tutarlık değeri ise 0.78 olarak belirlenmiştir (Yetim, 1991). Bu araştırmada ise ölçeğin iç tutarlık katsayısı 0.86 olarak belirlenmiştir.

Kişisel Bilgi Anketi: Bilgi anketi ile öğrencilerin cinsiyet, sınıf düzeyi ve yaş gibi demografik bilgileri ile internet kullanım davranışları ile ilgili bilgiler toplanmıştır. Ankette internet kullanım davranışlarını (internete en çok ne zaman bağlandıkları, nereden bağlandıkları, haftada kaç saat internet kullandıkları, internet uygulamalarını haftada kaç saat kullandıkları gibi), internette yaptıkları kimlik denemelerini (kimlik denemesi yapma sıklıkları, ne tür kimlik denemeleri yaptıkları, kimlik denemesi yapma nedenleri) belirlemek için sorular yer almaktadır. Bu anketteki ergenlerin internet ortamındaki kimlik denemelerini belirlemeye yönelik sorular, Valkenburg, Schouten ve Peter (2005) ile Valkenburg ve Peter'in (2008) çalışmalarında yer alan ve bu araştırmada kullanımına ilişkin ilgili yazarlardan izin alınan internet temelli benlik sunum stratejileri sorularına dayanmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma, 2011-2012 öğretim yılı bahar döneminde Mart-Mayıs ayları içerisinde 16 farklı liseye devam eden 2729 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede, belirlenen liselerde araştırma veri setinin uygulanabilmesi için İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izin alınmıştır. İzin sonrasında ilgili okuldaki yöneticiler ve okul psikolojik danışmanları ile görüşmeler yapılarak uygulama zamanları belirlenmiştir. Uygulama öncesinde öğrencilere araştırmanın amacına ve veri setinin cevaplandırılmasına yönelik gerekli açıklamalar yapılmış ve gönüllülük esas alınmıştır. Veri toplama araçlarının yaklaşık 40-45 dakikada tamamlandığı görülmüştür. Araştırmaya 2729 lise öğrencisi katılmıştır. Uygulama sonrası araştırmaya katılan öğrencilerin veri setleri tek tek incelenmiş ve öğrencilerden 431'inin veri setinde yer alan ölçekleri belirtilen açıklamalar doğrultusunda tamamlamadığı görülmüştür. Bu çerçevede, 431 öğrencinin veri setleri araştırma kapsamı dışında tutulmuştur. Araştırmanın verilerinin çözümlemesi için betimsel istatistikler, Pearson korelasyon analizi ve doğrusal çoklu hiyerarşik regresyon analizi kullanılmıştır. Araştırmada önem düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

Bulgular

Araştırmanın amaç ve alt amaçları çerçevesinde elde edilen bulgular sırasıyla aşağıda verilmiştir.

Ergenlerin İnternette Kimlik Denemelerine İlişkin Bulgular

Araştırmada, ergenlerin internette yaptıkları kimlik denemelerine ilişkin bilgiler elde edilmiştir. Bu çerçevede ergenlerin internette kimlik denemeleri yapma sıklıkları, ne tür kimlik denemeleri yaptıkları ve kimlik denemeleri yapma nedenlerine ilişkin bilgiler elde edilmiştir.

Ergenlerin İnternette Kimlik Denemeleri Yapma Sıklıklarına İlişkin Bulgular:

Araştırmada, ergenlerin internette kimlik denemeleri yapma (bazı özellikleri değiştirerek başka birisi gibi davranma) sıklıkları ile ilgili bilgi edinilmek istenmiştir. Bu amaçla ergenlerin internette iletişim kurarken bazı özelliklerini değiştirerek başka birisi gibi davranma ihtiyacını hangi sıklıkla (asla, bazen, sık sık) duyduklarına ilişkin bilgiler elde edilmiştir. Elde edilen bulgular, ergenlerin %32,50'sinin (n = 724) asla kimlik denemelerinde bulunmaz iken %66,40'ının (n = 1478) bazen ve %1,10'unun (n = 25) çoğunlukla kimlik denemelerinde bulunduğunu göstermiştir. Bu bulgu, ergenlerin internette bazen kimlik denemesi yapma sıklığının en yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

Ergenlerin İnternette Ne Tür Kimlik Denemeleri Yaptıklarına İlişkin

Bulgular: Araştırmada, ergenlerin internette ne tür kimlik denemeleri yaptıkları ve yaptıkları denemelerin sıklıkları ile ilgili bilgiler de toplanmıştır. Bu çerçevede ergenlerin internette yaptıkları kimlik denemeleri (yaşça büyük, daha maço, daha güzel, daha çekici, daha zeki, daha utangaç biri, karşı cinsten biri, hayalî biri, tanıdık biri) ve sıklıkları (asla, bazen, çoğunlukla) ile ilgili bilgiler Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2

Ergenlerin İnternette Yaptıkları Kimlik Denemeleri Türleri ve Sıklıkları

İnternette Kimlik Denemeleri Türleri*	İnternette Kimlik Denemeleri Sıklığı					
	Asla		Bazen		Çoğunlukla	
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%
Yaşça büyük biri	1408	63,40	685	30,80	128	5,80
Daha maço biri	1812	81,90	323	14,60	78	3,50
Daha güzel/yakışıklı biri	1351	61,30	586	26,60	267	12,10
Karşı cinsten biri	1703	77,20	361	16,40	141	6,40
Daha çekici biri	1365	61,70	600	27,10	246	11,10
Daha zeki biri	1081	49,10	749	34,00	373	16,90
Daha az utangaç biri	1227	55,70	687	31,20	290	13,20
Hayalî biri gibi	1208	55,20	607	27,70	374	17,10
Tanıdık biri gibi	1391	63,10	526	23,90	286	13,00

*Ergenlerin internette ne tür kimlik denemeleri yaptığına ilişkin “diğer” seçeneğine toplam 15 ergen yanıt vermiştir. Diğer seçeneğinde ergenler “adını değiştirdiğini, daha *cool*, daha esprili olduğunu, arkadaşı gibi, hasta biri gibi, milyoner biri gibi, sanatçı imiş gibi, şanslı biri gibi ve yabancı biri gibi, daha düşünceli, kültürlü, mantıklı biri gibi davrandıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 2’de görüldüğü gibi ergenlerin daha maço biri gibi davranmaya asla cevabını verme oranları yüksektir (%81,90). Karşı cinsten biri gibi davranmaya asla cevabını verenlerin oranı da 3/4’ten fazladır (%77,20). Asla cevaplarının oranlarının en düşüğü %49,10’dur. İnternette yapılan kimlik denemesi türlerinden hayalî biri gibi davranmaya bazen cevabını verenlerin oranı %34,00, daha az utangaç biri gibi davranmaya bazen cevabını verenlerin oranı %31,20’dir. Ayrıca yaşça büyük biri gibi davranmaya bazen cevabını verilme oranı %30,80’dir. Bazen ve çoğunlukla yapılan kimlik denemeleri birlikte ele alındığında ergenlerin %50,90’ının daha zeki biri gibi davrandığı görülmektedir. Daha sonra hayalî biri gibi (%44,80) ve daha az utangaç biri gibi (%44,40) davrandıkları bulunmuştur. Daha güzel/yakışıklı biri gibi davranma (%38,70) ve daha çekici biri gibi davranma (%38,20) oranları da oldukça yüksektir. Bilinen tanıdık biri gibi davranma oranı (%36,90) ve yaşça büyük biri gibi davranma oranı (%36,20) da azımsanmayacak orandadır.

Ergenlerin İnternette Kimlik Denemeleri Yapma Nedenlerine İlişkin Bulgular:

Araştırmada, ergenlerin internette kimlik denemeleri yapma nedenleri ile ilgili bilgiler de toplanmıştır. Bu çerçevede ergenlerin internette kimlik denemeleri yapma nedenleri (daha az utanmak, daha çok şey söylemek, daha kolay konuşmak, yeni arkadaşlıklar kurmak, insanları daha kolay tanımak, randevu alabilmek, başkalarının tepkisini anlamak, başka biri gibi olmayı denemek, nasıl görüneceğimi tasarlamak) ve sıklıkları (asla, bazen, çoğunlukla) ile ilgili bilgiler Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3

Ergenlerin Cinsiyetlerine Göre İnternette Kimlik Denemesi Yapma Nedenleri ve Sıklıkları

İnternette Kimlik Denemeleri Yapma Nedeni*	İnternette Kimlik Denemeleri Yapma Nedeninin Sıklığı					
	Asla		Bazen		Çoğunlukla	
	n	%	n	%	n	%
Daha az utanmak için	1444	66,30	557	25,60	177	8,10
Daha çok şey söylemek için	1228	56,40	641	29,40	309	14,20
Daha kolay konuşmak için	1167	53,50	617	28,30	398	18,20
Yeni arkadaş bulmak için	1243	57,20	608	28,00	321	14,80
İnsanları tanımak için	1108	51,00	668	30,80	395	18,20
Randevu alabilmek için	1473	67,80	481	22,20	217	10,00
Başkasının tepkisini anlamak için	1151	52,90	694	31,90	329	15,10
Başka biri olmayı denemek için	1550	71,40	479	22,10	143	6,60
Görünüşümü tasarlamak için	1423	65,70	587	26,70	164	7,60

*Ergenlerin internette kimlik denemeleri yapma nedenlerine ilişkin “diğer” seçeneğine 8 ergen yanıt vermiştir. Diğer seçeneğinde ergenler, “ajanlık yapmak, daha iyi arkadaş olmak, düşüncelerini öğrenmek, rahat davranmak, tepkisini öğrenmek için, bilgi edinmek, şaka yapmak için ve cinsel amaçlı olarak başka biri gibi davrandıklarını” belirtmişlerdir.

Tablo 3 incelendiğinde, sunulan kimlik denemesi yapma nedenlerine asla cevabını veren ergenlerin oranlarının yüksek olduğu görülmüştür. Ergenlerden başka biri olmayı denemek için kimlik denemesi yapmaya asla cevabını verenlerin oranı (%71,40), randevu alabilmek için kimlik denemesi yapmaya asla cevabını verenlerin oranları (%67,80), daha az utanmak için kimlik denemesi yapmaya asla cevabını verenlerin oranları (%60,30) oldukça yüksektir. Ergenler, bazen başkasının tepkisini anlamak için (%31,90), bazen insanları daha kolay tanımak için (%30,80) internette kimlik denemesi yaptıklarını belirtmişlerdir. Bazen ve çoğunlukla cevapları birlikte değerlendirildiğinde, ergenlerin ilk sırada insanları daha kolay tanımak için (%49,00) ve daha kolay konuşmak için (%46,50), daha sonra başkasının tepkisini anlamak için (%47,00), daha çok şey söylemek için (%43,60) ve yeni arkadaşlıklar kurmak için (%42,80) kimlik denemesi yaptıkları görülmüştür.

Problemlı İnternet Kullanımının Yordayıcılarına İlişkin Bulgular

Araştırmada ergenlerin problemlı internet kullanımının yordayıcılarını belirlemek üzere veriler üzerinde regresyon analizi gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

Ergenlerin Problemlı İnternet Kullanımının Yordayıcılarına İlişkin Bulgular:

Araştırmada, ergenlerin psikolojik ihtiyaç, kimlik statüsü, heyecan arama ve yaşam doyumu düzeylerinin onların problemlı internet kullanımını önemli olarak yordayıp yordamadığını belirlemek istenmiştir. Bu amaçla, verilerin doğrusal çoklu hiyerarşik regresyon analizinin yapılabilmesi için verilerin regresyon öncesi uygunluğu gözden geçirilmiştir.

İlgili değişkenler (psikolojik ihtiyaç, kimlik statüsü, heyecan arama, yaşam doyumu) ile problemlı internet kullanım davranışı arasındaki ilişkinin doğrusal olup olmadığı, saçılma diyagramlarına bakılarak değerlendirilmiştir. Ayrıca puanların normal dağılım gösterip göstermediği, histogram ve normal dağılım grafikleri incelenerek değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonucunda değişkenler arasında doğrusal bir ilişki olduğu ve normallikten önemli sapmalar olmadığı belirlenmiştir. Ayrıca, çok değişkenli normallik varsayımını incelemek için Mahalanobis uzaklık değerleri hesaplanmıştır. Mahalanobis uzaklık değerleri ölçüt değerlerinin [$X^2(10) = 29.59, p = .001$ 'e göre] üzerinde olan 35 kişinin verileri uç değer olduğu için analize dâhil edilmemiştir. Böylece, veriler çok değişkenli normallik varsayımını karşılamıştır. Ayrıca, bağımsız değişkenler arasındaki korelasyonlar incelenerek, yordayıcı değişkenler arasında çoklu doğrusal bağlantı olup olmadığı belirlenmiş ve araştırmadaki tüm değişkenler arasındaki korelasyon değerleri Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4

Ergenlerin Psikolojik İhtiyaç, Kimlik Statüsü, Heyecan Arama, Yaşam Doyumu ve Problemlı İnternet Kullanım Düzeyleri Arasındaki Korelasyon Katsayıları

Korelasyon katsayısı ^a	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. Problemlı internet kullanımı	-.28*	-.12*	-.04*	-.22*	-.19*	.03	-.02	.31*	.14*	-.20*
2. Sevme/sevilme ihtiyacı		.41*	.23*	.44*	.30*	.14*	.25*	-.17*	-.01	.29*
3. Eğlenme ihtiyacı			.35*	.46*	.26*	.17*	.07*	-.03	.21*	.19*
4. Özgürlük ihtiyacı				.35*	.14*	.01	.09*	.11*	.15*	.21*
5. Güç ihtiyacı					.35*	.16*	.13*	-.14*	.12*	.24*
6. Başarılı kimlik						.56*	.46*	-.02	.08*	.25*
7. Kararsız kimlik							.43*	.24*	.05*	.09*
8. İpotekli kimlik								.36*	-.11*	.23*
9. Dağınık kimlik									.01*	-.08*
10. Heyecan arama										-.01*
11. Yaşam doyumu										

* $p < .05, n = 2263$

^a Korelasyon katsayıları, Pearson r korelasyon katsayılarıdır.

Tablo 4'te de görüldüğü gibi, problemlı internet kullanım düzeyi ile en yüksek önemli ilişkinin sevme/sevilme ihtiyacı arasında olduğu ($r = -.28, p < .05$) görülmüştür. Ayrıca, yordayıcı değişkenler arasındaki ilişkiler incelendiğinde en yük-

Tablo 5

Ergenlerin Psikolojik İhtiyaç, Kimlik Statüsü, Heyecan Arama, Yaşam Doyumunun Problemlı İnternet Kullanım Düzeyi Üzerindeki Yordayıcılığına İlişkin Doğrusal Çoklu Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Model Değişken	B	Standart Hata B	β	t	Kısmi R	ΔR^2	Standart Hata R	F
1 Sabit	111.75	3.82		29.28***	.30	.09	21.77	57.04***
Sevme/sevilme ihtiyacı	-1.25	.12	-.24	-10.21***	-.21			
Eğlenme ihtiyacı	.09	.13	.02	.71	.02			
Özgürlük ihtiyacı	.28	.11	.06	2.63**	.06			
Güç ihtiyacı	-.88	.15	-.14	-5.75***	-.12			
2 Sabit	87.85	4.22		20.83***	.42	17	20.80	58.86***
Sevme/sevilme ihtiyacı	-.88	.12	-.17	-7.10***	-.15			
Eğlenme ihtiyacı	.02	.12	.01	.16	.01			
Özgürlük ihtiyacı	.10	.10	.02	.97	.02			
Güç ihtiyacı	-.48	.15	-.08	-3.19**	-.07			
Başarılı kimlik	-.25	.04	-.15	-5.63***	-.12			
Kararsız kimlik	.18	.05	.10	3.91***	.08			
İpotekli kimlik	-.06	.04	-.04	-1.54	-.03			
Dağınmık kimlik	.39	.04	.26	11.17***	.23			
3 Sabit	64.90	5.02		12.93***	.44	19	20.50	61.22***
Sevme/sevilme ihtiyacı	-.79	.12	-.15	-6.44***	-.13			
Eğlenme ihtiyacı	-.14	.12	-.03	-1.15	-.02			
Özgürlük ihtiyacı	.03	.10	.01	.25	.01			
Güç ihtiyacı	-.51	.15	-.08	-3.44***	-.07			
Başarılı kimlik	-.27	.04	-.17	-6.32***	-.13			
Kararsız kimlik	.17	.05	.09	3.67***	.08			
İpotekli kimlik	-.01	.04	-.01	-.28	-.01			
Dağınmık kimlik	.38	.03	.25	10.99***	.23			
Heyecan arama	.51	.06	.16	8.15***	.17			
4 Sabit	65.56	5.00		13.10***	.45	.20	20.42	57.46***
Sevme/sevilme ihtiyacı	-.73	.12	-.14	-5.91***	-.12			
Eğlenme ihtiyacı	-.13	.12	-.02	-1.03	-.02			
Özgürlük ihtiyacı	.09	.10	.02	.82	.02			
Güç ihtiyacı	-.48	.15	-.08	-3.23***	-.07			
Başarılı kimlik	-.26	.04	-.16	-5.93***	-.12			
Kararsız kimlik	.16	.05	.08	3.46***	.07			
İpotekli kimlik	.02	.04	.01	.40	.01			
Dağınmık kimlik	.36	.03	.24	10.55***	.22			
Heyecan arama	.50	.06	.16	8.08***	.17			
Yaşam doyumunu	-.27	.06	-.09	-4.38***	-.09			

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$, $sd = 10,2252$

sek önemli ilişkinin başarılı kimlik statüsü ile kararsız kimlik statüsü arasında olduğu ($r = .56, p < .05$) belirlenmiştir. Tablo 4'teki korelasyon katsayıları, çoklu bağıntı probleminin (multicollinearity) olmadığını göstermektedir. Doğrusal çoklu hiyerarşik regresyon analizi gerçekleştirmek için yordayıcı değişkenler olan psikolojik ihtiyaçlar (sevme/sevilme, eğlenme, özgürlük ve güç ihtiyaçları) [Model 1], kimlik statüsü düzeyleri (başarılı kimlik, kararsız ipotekli ve dağınık kimlik statüleri) [Model 2], heyecan arama [Model 3], ve yaşam doyumu [Model 4] değişkenleri sırasıyla dört blokta analize dâhil edilmişlerdir. Elde edilen sonuçlar Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5 incelendiğinde regresyon modelinin genel olarak önemli olduğu (F değerleri önemli olduğu için) görülmüştür. Yordayıcı değişkenlerden hangilerinin regresyon modeline önemli biçimde katkı sağladığı en son model dikkate alınarak belirlenmiştir. Sonuç olarak, eğlenme ihtiyacı ve özgürlük ihtiyacı ile ipotekli kimlik statüsünün regresyon modeline önemli bir katkı sağlamadığı (regresyon katsayıları (β) 0.05 düzeyinde önemli olmadığı için) görülmüştür. Ayrıca, regresyon analizi gerçekleştirilirken regresyon analizinin bazı sayıltıları da incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda analize ilişkin varyans büyütme faktörü (VIF) değerinin 1.02 ile 1.73 arasında değiştiği ve tolerans değerinin ise 0.58 ile 0.98 arasında değiştiği görülmüştür. Bu değerler, analize ilişkin çoklu bağıntı problemi olmadığını işaret etmektedir. Ayrıca, analiz sonucunda Durbin-Watson Testi sonucunun 1.93 olduğu ve bu değer analizde otokorelasyon bulunmadığına işaret ettiği görülmektedir. Bu sonuçlar çerçevesinde regresyon analizine ilişkin sayıltıların karşılandığı ve Tablo 5'te yer alan regresyon sonuçlarının önemli olduğu görülmektedir.

Tablo 5'ten de anlaşılacağı üzere değişkenlerin açıklayıcılık gücü açısından, "sevme/sevilme" ve "güç" ihtiyacı değişkenlerinin birlikte toplam varyansın %9'unu açıkladığı bulunmuştur. Ayrıca, bu toplam varyansa "başarılı kimlik", "kararsız kimlik" ve "dağınık kimlik" statülerinin birlikte %8'lik bir artış ile katkıda bulunduğu, "heyecan arama" değişkeninin %2'lik bir artış ile katkı sağladığı ve "yaşam doyumu" değişkeninin ise %1'lik katkı yaptığı anlaşılmaktadır. Sonuç olarak, regresyon analizi ile sevme/sevilme ve güç ihtiyaçları, başarılı, kararsız ve dağınık kimlik statüleri, heyecan arama ve yaşam doyumu değişkenlerin birlikte problemli internet kullanım düzeyindeki toplam varyansın %20'sini önemli bir biçimde açıkladığı ortaya çıkmaktadır.

Tablo 5'teki standardize edilmiş regresyon katsayıları (β) incelendiğinde ise bağımsız değişkenlerin yordama güçlerine ilişkin bilgiler de gözlenmektedir. İlgili değişkenlerin standardize edilmiş regresyon katsayıları incelendiğinde “dağınık kimlik statüsünün” en önemli yordayıcı ($\beta = .25$) ve problemlı internet kullanımını en çok açıklayan değişken olduğu görülmektedir. Dağınık kimlik statüsü değişkenini ise önem sırasıyla “heyecan arama” ($\beta = .16$), “başarılı kimlik” ($\beta = -.15$), “sevme/sevilme ihtiyacı” ($\beta = -.14$), “yaşam doyumu” ($\beta = -.09$), “kararsız kimlik” ($\beta = .08$) ve “güç ihtiyacı” ($\beta = -.08$) değişkenleri izlemektedir. Bu sonuçlar; dağınık, kararsız ve başarılı kimlik statülerinin, güç ve sevme/sevilme psikolojik ihtiyaçlarının, heyecan arama ve yaşam doyumu niteliklerinin problemlı internet kullanımında önemli faktörler olduğunu göstermektedir.

Tartışma

Ergenlerin internette kullanım davranışlarını ve problemlı internet kullanımlarının yordayıcılarını ortaya koymayı amaçlayan araştırmada, ergenlerin internette yaptıkları kimlik denemelerini yapma oranları incelendiğinde (asla %32,50, bazen %66,40 ve çoğunlukla %1,10) ergenlerin çoğunluğunun internette bazen kimlik denemeleri yaptığı bulunmuştur (%66,40). Bu bulgu, kimlik denemesi yapma oranının %50 ve üzerinde bulunduğu araştırmaların (Bayraktar ve Gün, 2007; E. Ceyhan, 2014, 2011; Gross, 2004; Schouten, 2007; Valkenburg ve ark., 2005) bulguları ile tutarlılık göstermektedir. Lise öğrencilerinin internette kimlik denemesi yapma oranının bu denli yüksek olmasında kimlik denemeleri yapmanın ve kimlik keşfinin ergenin gelişiminde önemli olmasının rolü vardır (Subrahmanyam ve ark., 2006). İnternet, onaylanmama ve reddedilme korkusu olmadan kimlik denemesi yapmak için güvenli bir çevre sağlar (Ando ve Sakamoto, 2008). İnternette gençler kimliklerini ve benliklerini açıklayabilirler (Maczewski, 2002). Ayrıca internette kimlik akışkanlığını hissetmek ergenlerin kimlik denemeleri yapmaktan hoşlanmasına ve gerçek hayatta deneyimlemediklerini denemesine yardım edebilir (Leung 2011). Online ilişkilerde öğrenciler diledikleri kişiliğe bürünerek görüşlerine göre değerlendirilme korkusu olmaksızın ırksal ve cinsiyetçi ön yargılardan kaçınabilirler. Online ilişkilerin bu yönü interneti çeşitli ilişki ve kimlik biçimlerini test etmek için ideal bir ortam hâline getirir (Young, 1997). Ergenlerin internette kimlik denemesi yapma oranlarının yüksek olması internette kimlik denemesi yapmanın ergenlere cazip geldiği şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmada ergenlerin internette ne tür kimlik denemeleri yaptıklarına ilişkin bulgular da elde edilmiştir. Bulgular, kimlik denemeleri (yaşça büyük, daha maço, daha güzel/yakışıklı, karşı cinsten, daha çekici, daha zeki, daha az utanma, hayalî ve tanıdık birisiymiş gibi davranma) yapma sıklıkları bakımından ergenlerin en çok hayalî biri ve daha zeki biri gibi davrandıklarını göstermektedir. Bazen ve çoğunlukla yapılan kimlik denemeleri sıklıkları birlikte ele alındığında ise ergenlerin en çok “daha zeki biri gibi” (%50,90), “hayalî biri gibi” (%44,80), “daha az utanma biri gibi” (%44,40) davrandıkları görülmektedir. Ergenlerin en az yaptıkları kimlik denemelerinin ise “karşı cinsten biri gibi” (%22,80) ve “daha maço gibi” (%18,10) davranma biçiminde olduğu dikkati çekmektedir. Bu bulgular, üniversite hazırlık öğrencilerinin internette en çok daha zeki ve daha az utanma birisiymiş gibi davranırken en az ise daha maço ve karşı cinsten birisiymiş gibi davrandıkları biçimindeki araştırma bulgusunu (Ceyhan, 2014) desteklemektedir. Bu sonuçlar, ergenlerin gelişimlerinin doğası gereği kimlik geliştirme sürecinde çeşitli özellikleri araştırdıklarını ve sahip oldukları bazı özellikleri değiştirerek denemelerde bulduklarını göstermektedir. Özellikle, ergenlerin daha zeki ve daha az utanma biri olarak kendilerini gösterme çabaları, onların kimlik oluşumunda kendilerini daha yeterli hissetme, ilişkilerinde daha rahat ve girişimci olma ihtiyacında olduklarını, bu özellikleri deneyerek geliştirmek veya telafi etmek için internete yönelebildiklerini işaret etmektedir. Bazı araştırmalarda ise ergenlerin en çok yaş ve eğitim durumunu (Whitty, 2002), yaş ve isimlerini (Bayraktar ve Gün, 2007) ve yaş ve fiziksel görünümünü değiştirdikleri belirlenmiştir (Konecny, 2009). Bu araştırmada öğrencilere isim ve eğitim durumlarını değiştirip değiştirmedikleri sorulmamıştır. Ancak, ergenlerin kendilerini olduğundan daha zeki göstermeleri eğitim durumunu değiştirme olarak da değerlendirilebilir. Ergenler kendilerini olduklarından farklı göstererek daha fazla onay almak ve benlik saygısını yükseltmek isteyebilirler.

Ergenlerin internette kimlik denemeleri yapma nedenlerine ilişkin bulgular incelendiğinde katılımcılara sunulan tüm kimlik denemesi yapma nedenlerine asla cevabını veren ergenlerin oranlarının yüksek olduğu görülmüştür. Ergenlerden “başka biri olmayı denemek için” kimlik denemesi yapmaya asla cevabını verenlerin oranı (%71,40), “randevu alabilmek için” kimlik denemesi yapmaya asla cevabını verenlerin oranları (%67,80), “daha az utanma için” kimlik denemesi yapmaya asla cevabını verenlerin oranları (%60,30) oldukça yüksektir.

Ergenler bazen “başkasının tepkisini anlamak için” (%31,90), bazen “insanları daha kolay tanımak için” (%30,80) internette kimlik denemesi yaptıklarını belirtmişlerdir. Bazen ve çoğunlukla cevapları birlikte değerlendirildiğinde, ergenlerin ilk sırada “insanları daha kolay tanımak için” (%49,00) ve “daha kolay konuşmak için” (%46,50), daha sonra “başkasının tepkisini anlamak için” (%47,00), “daha çok şey söylemek için” (%43,60) ve “yeni arkadaşlıklar kurmak için” (%42,80) kimlik denemesi yaptıklarını belirtmişlerdir. Araştırmalar kimlik denemeleri yapma nedenlerinin benlik keşfi (başkalarının nasıl tepki vereceğini araştırmak için), sosyal telafi (utangaçlığın üstesinden gelmek için) ve sosyal kolaylaştırma (ilişki oluşumunu kolaylaştırmak için) olduğunu ifade etmektedir (Schouten, 2007; Valkenburg ve ark., 2005). Bu araştırmada ortaya çıkan daha kolay tanımak, daha kolay konuşmak, yeni arkadaşlıklar kurmak olarak ortaya çıkan kimlik denemesi nedenleri, sosyal telafi ve sosyal kolaylaştırma içinde yer aldığından bu araştırmaların bulguları ile tutarlılık göstermektedir. Literatürde de ayrıca internette yapılan kimlik denemelerinin bireylerin gerçek yaşamdaki çekingenliğini azaltabileceği, kendilerini daha rahat tanıtmalarını sağlayabileceği (Spears ve ark., 2000’den akt., Valkenburg ve ark., 2005), sosyal yeterliliklerini geliştirebileceği (Huffaker, 2006) ifade edilmiştir.

Araştırmanın regresyon analizi sonuçları ise dağınık, kararsız ve başarılı kimlik statülerinin, güç ve sevmeye/sevilme psikolojik ihtiyaçlarının, heyecan arama ve yaşam doyumunu niteliklerinin problemlı internet kullanımında önemli yordayıcılar olduğunu ve bu değişkenlerin birlikte toplam varyansın %20’sini açıkladığını ortaya koymuştur. Bu çerçevede, araştırmanın yordayıcı değişkenlerinden “sevmeye/sevilme” ve “güç” ihtiyaçlarının birlikte toplam varyansın %9’unu açıkladığı bulunmuştur. Ayrıca, bu toplam varyansa “başarılı kimlik”, “kararsız kimlik” ve “dağınık kimlik” statülerinin birlikte %8’lik, “heyecan arama” değişkeninin %2’lik ve “yaşam doyumunu” değişkeninin ise %1’lik katkı sağladığı anlaşılmıştır. Araştırmanın sonucuna göre sevmeye-sevilme ve güç ihtiyacı karşılanmadıkça problemlı internet kullanımı artmaktadır. Bu bulgu, bireylerin yakın sosyal çevrelerinde karşılanmayan sosyal tanınma, sosyal destek ve ait olma ihtiyacını internette karşılayabildikleri sonucuna ulaşılan araştırmalarla (Erwin ve ark., 2004; Suler, 1999; Valkenburg ve Peter, 2007) tutarlıdır. Ait olma; aile, arkadaş, iş ve sosyal ilişkilerinde sevildiğine ve ilgilenildiğine inanmasıdır (Frey ve Wilhite, 2005). Ergenlik dönemi kimlik gelişiminin hız kazandığı, dostluk ve ait olmanın, tekrarlayan doyum ve mutluluk arayışının önemli olduğu bir

dönemdir (Huang ve Shen, 2010). İnternet de bir iletişim aracıdır ve benzer ihtiyaçlarla kullanılır. İnternetin karşıladığı altı ihtiyacı; cinsellik, bilinç durumu değişikliği oluşturması, başarı ve ustalık, ait olma, ilişkiler, kendini gerçekleştirme/kendini aşma olduğu ifade edilmektedir (Suler, 1999).

Sohbet odası veya başka bir metin tabanlı bir ortamı ziyaret eden insanlar ait olma ve grubun parçası olma duygusu yaşarlar. Bireyler için sohbet odaları, karşılıklı destek ortamının olduğu, dostlukların kurulabildiği bir yerdir (Primo, Pereira ve Freitas, 2000). Teknolojinin hızlı değişimiyle Twitter, Facebook gibi sosyal ağlar günümüzde aynı işlevi yerine getirmektedir. İnternette siyasi veya herhangi bir toplumsal düşünceyle ilgili yandaş bularak, internetin rahatlığını kullanarak örgütlenerek birlikte hareket edilebildiği için ait olma duygusu da yaşanabilmektedir. Ait olma duygusunu gerçek hayatta yaşayan kişiler ise içinde bulunduğu çevreye güvenir ve ihtiyacını karşılayacak başka kaynaklara yönelmez. Yeni ilişkiler aramak için internete yönelmez. Gerçek yaşam ilişkileri onun için yeterince doyurucudur. Ait olma duygusu, psikolojik ihtiyaçların karşılanması bireyin kendini değerli hissetmesi, kendine güvenmesi üzerinde etkili olacaktır. Dolayısıyla, ergenlerin bir gruba ait olma ihtiyaçları sanal ortamlarda gidermeleri de bağımlılık için önemli bir risk etmenidir (Mythily, Qiu ve Winslow, 2008). Ayrıca ergenlerin sihirli sanal dünyada doyum aramaları (Huang ve Shen, 2010) ve başka yollarla karşılanamayan ihtiyaçları da internetin problemlili kullanımına neden olmaktadır (Kaygusuz, 2013).

Bu araştırmada güç ihtiyacı karşılanmadıkça problemlili internet kullanımının arttığı görülmüştür. Etkileşimli internet oyunlarının, ait olma, yeterlik ve güç duygusu sağladığı (Young, 2011) sonucuna ulaşılan araştırmanın bulgusu, bu araştırmanın bulgusunu desteklemektedir. İnternetteki oyunlarda yaşanan başarı duygusu bireylerin kendisini güçlü ve saygın hissetmesini sağlar (Kıran, 2011). Ayrıca, gerçek hayatta karşı çıkmakta zorluk çekecekleri kişilere ve görüşlere internette karşı çıkarak kendilerini güçlü hissedebilirler. Kendi fikrini sosyal paylaşım sitelerinden yaymaya ve insanları ikna etmeye çalışma da bireylerin kendilerini güçlü hissetmelerini sağlayabilirler. Aynı zamanda bireyler yaşantılarından renkli anları internette yayınlayarak gerçek hayattaki statüsünü arttırmaya çalışabilirler. Ergenler mücadeleye dayalı uğraşlar sayesinde de güç ihtiyaçlarını giderirler (Frey ve Wilhitte, 2005). İnternette oynanan oyunlarda mücadele ederek kendilerini güçlü hissedebilirler. Gençler, sanal ortamlarda

gerçek dünyada elde edemedikleri saygınlık, güç gibi unsurları yakalamaya çalışmaktadırlar (Kıran, 2011). Bazı online faaliyetlerde, özellikle online oyunlarda iyi bilgisayar becerilerine sahip olanlar statü ve prestij elde ederler. Ayrıca, sanal ortamda uzman olma becerisi ve yeterliliği de güç duygusu sağlamaktadır (Morahan-Martin ve Schumacher, 2000).

Gelişimsel olarak ergenler zaman zaman anlaşılmadıklarını düşünebilirler. Bu düşünce ile internette kendilerini anladığını söyleyen kişilerle iletişim kurmaya istekli olmaları da doğaldır. Aileler bireylerine duygusal doyumu sağlayacak yaşantı zenginliği sunmadığında bireyler sosyal kabul, güven, sevgi, değerli olma, şefkat gibi duygusal ihtiyaçlarını sanal arkadaşlıklarla ve oyunlarla doyurmaya çalışmaktadırlar (Açıl ve Purtaş, 2008'den akt., Kıran, 2011). Ayrıca ergenlik döneminde akran gruplarının ergenin kişiliğinin gelişmesinde (Zorbaz, 2013) grup tarafından kabul edilme, bağlılık ve ait olma duygusunun kazanılmasında, kendine güven ve benlik saygısının gelişmesinde önemli katkıları bulunmaktadır (Kulaksızoğlu, 2011). Bu araştırmada ergenlerin en çok eğlenceli zaman geçirmek için internet kullandıkları görülmüştür. Ancak, psikolojik ihtiyaçlardan eğlence ihtiyacı problemlı internet kullanımının yordayıcıları arasında yer almamaktadır. Bu durum ergenlerin eğlence amacıyla internet kullandığı ama bu kullanımın problemlı internet kullanımı düzeyinde olmadığı şeklinde açıklanabilir. Ayrıca özgürlük ihtiyacı da yordayıcı değişken olarak belirlenmemiştir.

Bu araştırmada başarılı kimlik statüsü düzeyi arttıkça problemlı internet kullanımının azaldığı, kararsız ve dağınık kimlik statüsü düzeyi arttıkça problemlı internet kullanımının arttığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bulgu internet kullanımı ile kararsız kimlik statüsünün ilişkili olduğunu (Matsuba, 2006), kararsız kimlik statüsü ve başarılı kimlik statüsünün (ters yönde) problemlı internet kullanımını yordadığını gösteren araştırma (E. Ceyhan, 2010) bulguları ile de tutarlıdır. Ayrıca, internet bağımlılığının dağınık kaçınan kimlik stili ile pozitif, bilgilendirici ve kuralcı (informational and normative) kimlik stili ile negatif anlamlı ilişkisi olduğunu bulan araştırmanın (Arabzadeh ve ark., 2012) sonuçları ile de tutarlıdır.

Ergenler araştırma ve karar verme süreçleri ile kimliklerini oluştururlar. Dağınık kimlik, genellikle en az olgun ve en az karmaşık statü olarak kabul edilir ve bu kimlik statüsündeki kişide bugünkü ve gelecekteki yaşamını yönlendirme konusunda ilgisizlik ve umarsızlık görülür. Erken veya orta ergenlik dönemin-

de dağınık kimlik statüsünde olan bireyler uyuşturucu kullanımına, riskli cinsel davranışlara ve akademik başarısızlığa yatkındırlar (White, 2000). Başarılı kimlik, genellikle en olgun ve işlevsel açıdan en karmaşık statü olarak görülmektedir ve dengeli düşünme biçimi (Boyes ve Chandler, 1992), olgun kişiler arası ilişkiler (Dykand Adams, 1990'dan akt., Cote ve Schwartz, 2002) ile ilişkilendirilmektedir. Başarılı kimlik ile sorumluluk birbiri ile ilişkili olduğundan, başarılı kimlikte olan kişiler kendilerine ve çevrelerine zarar verebilecek davranışlarda bulunmayabilirler. Hem kendi akranlarıyla hem de kendinden büyüklerle dengeli ve yapıcı ilişkiler kurabilen başarılı kimlik statüsündeki ergenler kendilerinden emindir ve özgüvenleri tamdır.

Bu araştırmanın bulgularına göre heyecan arama düzeyi arttıkça problemleri internet kullanımı artmaktadır. Araştırmanın sonucu internet bağımlısı olanların heyecan arama toplam puanının bağımlı olmayanların puanlarından yüksek olduğunu (Lin ve Tsai, 2002) bulan araştırmanın sonuçları ile de tutarlıdır. Ayrıca, heyecan aramanın internet bağımlılığı ile pozitif ilişkili olduğunu (Rahmani ve Lavasani, 2011a; Rahmani ve Lavasani, 2011b; Shi ve ark., 2005) ve yüksek düzeyde heyecan aramanın internet bağımlılığını (Ko ve ark., 2007), online oyun oynamayı (Chiu ve ark., 2004) yordadığını bulan araştırmaların bulguları ile de tutarlıdır. Aynı zamanda internet bağımlısı olan lise öğrencilerinin Heyecan Arama Ölçeği alt ölçeklerinden olan yenilik arama puanlarının, internet bağımlısı olmayanlardan yüksek olduğunu ortaya koyan araştırma (Ko ve ark., 2006) sonuçları ile de tutarlıdır.

Heyecan arama ergenlik döneminin önemli bir özelliğidir. Heyecan arama risk içermesine rağmen yeni, yoğun ve farklı deneyim ve uyarım eğiliminin baskın olduğu karakter özelliğidir (Arnett ve Balle-Jensen, 1993). İnternet yeni, yoğun, farklı deneyim ve uyarım sağlar. İnternette sörf veya birçok online faaliyet yaygın bir küresel ileri teknoloji macerası (Lin ve Tsai, 2002), heyecan arama biçimi olarak düşünülebilir. Yeni dünyalara kapı aralama fırsatı sunan internet ile tanışan çocuk ve gençler yeni şeyler keşfetmenin verdiği heyecan ve sürekli heyecan yaşamaya arayışı nedeniyle bağımlılık tehdidiyle karşı karşıya kalmaktadırlar. Heyecan arayışı içinde olan gençler aksiyon içerikli heyecan içeren oyunları (Karaca, 2007), internet üzerinden ilişki kurmayı tercih ederler (Peris ve ark., 2002). Heyecan arayışı ergenlerin internetteki tehlikelere karşı açık hedef olmalarındaki önemli faktörlerden biridir (Gürcan ve Hamarta, 2013). Yenilik ve heyecan arama özel-

liği, yaşıit etkisinin yoğun olması ergenlerin internet bağımlılığı açısından risk altında olmalarına neden olur (Lin ve Tsai, 2002; Tsai ve Lin, 2003).

Bu araştırmanın bulgularına gore, yaşam doyumunu arttıka problemlı internet kullanımı azalmaktadır. Araştırmanın bu sonucu ergenlerde yaşam doyumunu ile sosyal internet kullanımı ve internette harcanan zaman arasında negatif ilişki olduğu sonucuna ulaşılan araştırmalarla (Bulut-Serin, 2011; Cao ve ark., 2011; elik ve Odacı, 2013; Durak-Batıgun ve Kılıç, 2011; Ko ve ark., 2007; Lemmen, Valkenburg ve Peter, 2011; Meerkerk ve ark., 2010; Morahan-Martin, 2008; Stepanikova, Nie ve He, 2010) tutarlıdır. Ayrıca, yaşam doyumunu düzeyleri dşuk olanların kendilerini internette daha güvenli hissettikleri ve internette iletişim kurmaya değer verdikleri bulgularına ulaşılan araştırmanın (Esen ve Siyez, 2011; Livingstone ve Helsper, 2007) sonuçları ile de tutarlıdır. Aynı zamanda problemlı internet kullanımı hakkındaki bilişler üzerinde yaşam doyumunun hem direk, hem de dolaylı anlamlı etkisi olduğunu belirleyen araştırmalar da (Şenol-Durak ve Durak, 2011), bu araştırmanın bulgusunu desteklemektedir. Gençler için dşuk yaşam doyumunu psikolojik, sosyal ve davranışsal problemler ile yüksek yaşam doyumunu ruh sağlığının iyi olması ile ilişkilidir (Telef, 2013). İnsanların interneti aşırı kullanmalarının nedeni daha fazla yaşam doyumunu sağlamak olabilir (elik ve Odacı, 2013). Ergenlerin sihirli sanal dünyada doyum aramaları (Huang ve Shen, 2010) ve başka yollarla karşılanamayan ihtiyaçlar da internetin problemlı kullanımına neden olabilir (Kaygusuz, 2013).

Sonuç olarak, ergenler içinde buldukları gelişimsel dönem gereği hedeflerini henüz tam olarak belirleyememişlerdir. Ayrıca, yaşam içerisinde karşılaştıkları pek çok konuda belirsizlik yaşamakta, kimlik ve kendilik ile ilgili sorgulamaları sıkıntı yaratabilmektedir. Ergenler bu belirsizlik ve sıkıntılardan kurtulmak için de internete daha fazla yöneliyor olabilirler. Bu nedenle, ergenlerin interneti gelişimsel ihtiyaçları çerçevesinde kullanması, gerçek ilişkiler ile sanal ilişkilerin yer değiştirmemesi, internet kullanımının temel bir yaşam doyumunu, sosyal destek ve kimlik gelişimi kaynağına/ortamına dnşmemesini sağlamak önemlidir. Böylece problemlı internet kullanımının ortaya çıkması engellenebilir (A. Ceyhan, 2011b).

Araştırmanın bulguları ergenlerin çoğunluğunun internette bazen kimlik denemeleri yaptığını (%66,40) da göstermiştir. Ergenlerin internette çoğunlukla yaptıkları kimlik deneme biçimi ise hayalî biri gibi davranma olarak belirlen-

miştir. İnternette kimlik denemelerini ergenler çoğunlukla insanları daha kolay tanımak için ve daha kolay konuşmak için yaptıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca, problemlı internet kullanımının önemli yordayıcıları olarak dağınık, kararsız ve başarılı kimlik statüleri, güç ve sevme/sevilme psikolojik ihtiyaçları, heyecan arama ve yaşam doyumunu niteliklerinin olduğu belirlenmiştir. Bu çerçevede, sevme-sevilme ve güç ihtiyacı karşılanmadıkça problemlı internet kullanımının arttığı görülmüştür. Ancak, psikolojik ihtiyaçlardan eğlence ve özgürlük ihtiyacı problemlı internet kullanımının yordayıcıları arasında yer almamaktadır. Bu araştırmada başarılı kimlik statüsü düzeyi arttıkça problemlı internet kullanımının azaldığı, kararsız ve dağınık kimlik statüsü düzeyi arttıkça problemlı internet kullanımının arttığı bulgularına ulaşılmıştır. Ancak ipotekli kimlik statüsü yordayıcılar arasında yer almamıştır. Ayrıca, heyecan arama düzeyi arttıkça problemlı internet kullanımı arttığı, yaşam doyumunu arttıkça problemlı internet kullanımı azaldığı belirlenmiştir.

Bu araştırma bulguları, ergenlerin internet kullanım davranışlarının onların içinde buldukları gelişim döneminin doğası ve özellikleri ile yakından ilişkili olduğunu göstermektedir. Ergenlerin internette kimlik denemeleri yapma durumları ve problemlı internet kullanımının yordayıcıları dikkate alındığında, ergenlerin internet kullanım davranışları bakımından bilinçlenmelerinin ve farkındalık oluşturmalarının oldukça önemli olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle, sağlıksız internet kullanım davranışı bakımından önemli bir risk grubunu oluşturan ergenlerin sağlıklı internet kullanıcıları olmalarına yönelik çalışmalara ihtiyaç vardır. Ayrıca, ergenlerin sağlıklı internet kullanıcıları olmalarında ailelere, okullara ve öğretmenlere önemli görevler ve sorumluluklar düşmektedir. Öncelikle ergenlerin çocukluk döneminden itibaren sağlıklı internet kullanım davranışları edinmeleri sağlanmalıdır. Kimlik ve sosyal becerilerin gelişimi için çocuklara ve gençlere sorumluluklar verilmeli, arkadaşları ile oyun oynama, gerçek hayatta nitelikli ilişkiler kurma fırsatı sağlanmalıdır. Sanal dünya yerine gerçek dünya faaliyetlerinin de eğlenceli hâle gelmesine çalışılmalıdır. Çocuk ve ergenlerin bilgisayar ve interneti eğitsel amaçlı kullanım alışkanlıkları geliştirmelerine yönelik çalışmalara yapılmalıdır. Ayrıca, ergenlerin interneti daha çok eğlence amaçlı kullanmaları nedeniyle, ergenlerin gerçekleştirdikleri etkinliklerin fiziksel, bilişsel ve sosyal gelişimini destekleyici olduğu kadar eğlence ihtiyaçlarını da doyurabilecekleri biçimde düzenlenmesine çalışılmalıdır. Okullarda bu tür sosyokültürel etkinliklerin artırılması problemlı internet

kullanımının azalmasına da yol açabilecektir. Okullarda ergenlerin ait olma, sevme-sevılme, öz güven ihtiyaçlarının karşılanması ve başarılı kimlik edinimi için onların sosyal sorumluluk eğitimi almaları ve sosyal sorumluluk projelerine katılmaları desteklenmelidir. Bu çerçevede, ailelerin, öğretmenlerin ve ergenlerin birbirlerine yardımcı olmaları, işbirliği yapmaları önemlidir.

İnternet kullanımının tüm dünya hızla yaygınlaştığı göz önüne alındığında okullarda ergenler arasında problemlı internet kullanımının da riski de arttığı göz ardı edilmemelidir. Bu bağlamda okullarda önleyici rehberlik hizmetleri kapsamında öğrencilerin sağlıklı internet kullanım davranışları edinmelerine yönelik temel bilgilendirici çalışmalar yapılmalıdır. Böylece, ailelere, çocuklara ve ergenlere yönelik olarak bilinçli, güvenli internet kullanımına yönelik farkındalık artırılmalıdır. Ayrıca, okul rehberlik hizmetleri kapsamında problemlı internet kullanımını önleyici programlar psikoeğitsel programlar ve grup çalışmaları düzenlenmelidir. Örneğin, ergenlerin interneti sorunlarından kaçış yeri olarak kullanmalarını önlemek için ergenlerin problemlerle başa çıkma becerilerinin artırılmasına çalışılabilir.

Bu araştırma, ergenlerin internette kimlik denemeleri yapma durumlarını ve ergenlerin problemlı internet kullanımlarının yordayıcılarını ortaya koyan genel tarama türünde betimsel bir çalışmadır. Bu nedenle, araştırma bulgularının araştırmanın sahip olduğu yöntemsel sınırlılıklar çerçevesinde değerlendirilmesi gerekir. Bu çerçevede, araştırma sonuçlarının daha iyi değerlendirilebilmesine yönelik olarak ergenlerin internette kimlik denemelerine ve problemlı internet kullanımına ilişkin davranışları gözlem ve görüşme gibi nitel araştırma teknikleriyle ve farklı bölgelerdeki lise öğrencisi ergenler ile araştırılabilir.

Adolescents' Identity Experiments on the Internet and Problematic Internet Use Behavior^{*}

Ayşen Balkaya Çetin^a

Anadolu University

A. Aykut Ceyhan^b

Anadolu University

Abstract

This study investigates adolescents' identity experiments on the internet and reveals whether adolescents' levels of psychological needs, identity status, and sensation-seeking behavior and life satisfaction are significant predictors of problematic internet use. The study group consisted of 2729 students in public high schools in Eskisehir Province, Turkey. The data were collected through the following: Problematic Internet Use Scale-Adolescent, Basic Needs Inventory, Ego Identity Status Scale, Arnett Sensation Seeking Scale, Life Satisfaction Scale, and the Personal Information Form. Data analysis was conducted through descriptive statistics and hierarchical regression analysis. Research findings showed that a large number of adolescents (66.40% sometimes; 1.10% often) experimented with identity on the internet by pretending to be someone else. Adolescents often tended to act like a more intelligent or imaginary person. Overall, adolescents generally pretend to be a more intelligent, less shy, and imaginary character. In addition, adolescents often reported that they experiment with identity to get to know people easily and speak with people more easily. The regression analysis results showed that diffusion, moratorium, and achievement identity statuses, psychological needs for power and belonging, and sensation-seeking behavior and life-satisfaction levels are important predictors of problematic internet use, with these variables explaining 20% of the total variance.

Keywords: Problematic internet use • Internet addiction • Psychological needs • Identity status • Sensation seeking • Life satisfaction

* This study includes an excerpt from the doctoral thesis titled Investigation of Adolescents' Internet and Problematic Internet Usage Behavior with respect to Some Psycho-Social Characteristics conducted under the supervision of Prof. Dr. Aykut Ceyhan. This thesis is sponsored by Anadolu University Scientific Research Projects Council, with the project number of 1107E125, and it was presented at XII National Counselling and Guidance Congress held by Boğaziçi University, September 8-11, 2013.

a Corresponding author:

Ayşen Balkaya Çetin, Ph.D., Anadolu University, Faculty of Education, Guidance and Counselling Department, Yunus Emre Campus 26470, Eskişehir, Turkey

Research areas: Adolescence, identity development, psychological needs, problematic internet use

Email: aysenbalkaya@hotmail.com

b A. Aykut Ceyhan, Ph.D., Anadolu University, Faculty of Education, Guidance and Counselling Department, Yunus Emre Campus 26470, Eskişehir, Turkey

Email: aceyhan@anadolu.edu.tr

In recent years, the number of internet users has increased remarkably. The age range and time spent on the internet have also changed dramatically. According to a Turkey Statistical Institute study (2014) conducted on the age group 16–74, the largest group of internet users is 16–24, i.e., 73% of total users. Therefore, in Turkey, the internet is heavily used by adolescents and young adults. Researchers talk about various positive effects of the internet on the development of children, adolescents, and young adults, such as promoting academic success by facilitating access to information (Tuncer, 2001) and computer games supporting their cognitive development (Subrahmanyam, Smahel, & Greenfield, 2006). In addition, strengthening relationships, making it easy for an individual to get to know about new friends' backgrounds, reducing social anxiety, and providing social support (Subrahmanyam & Greenfield, 2008) are also considered positive aspects of the internet. Thus, adolescents learn to communicate with many different people, thanks to the internet, and transfer these experiences to their real lives, thus developing social competence (Huffaker, 2006).

Besides these contributions, many researchers have expressed some negative effects of the internet on individuals. In this context, when the interaction with schoolmates, family, and friends that is necessary for the child's development is replaced with electronic friendships, the child's interpersonal relationship skills can be negatively affected (Caplan, 2002). In addition, internet use increases the risk of exposure to verbal or sexual harassment and racist and hateful messages (Subrahmanyam & Greenfield, 2008). These consequences reveal the importance and necessity of educating adolescents and young people to be healthy internet users.

Prolonged and uncontrolled internet use can lead to unhealthy internet use. *Problematic internet use* is a concept concerning unhealthy access that involves obsessive thoughts about the internet, a decrease in tolerance and impulse control, and psychological, social, and cognitive difficulties resulting from the inability to stop using the internet (Caplan, 2002; Davis, 2001). Problematic internet use is a type of impulse control disorder and is generally described as discomfort and functional impairment due to the inability to control internet use (Shapira et al., 2000). There is a linear relationship between problematic internet use and depression, social isolation, loneliness, and a decrease in home/school/work performance (Caplan, 2002).

Because adolescence is a period of accelerated personality development and psychological maturation, adolescent individuals are more vulnerable to harmful effects of addictive agents (Kaltiala-Heino et al., 2004). In addition, adolescents' high internet use rate (Kaltial-Heino et al., 2004; Türkiye İstatistik Kurumu, 2014) and developmental characteristics form a huge potential risk group. Researchers state that despite the internet being a necessity of our time and contributing significantly and positively to adolescents' lives, it can pose a significant threat (E. Ceyhan, 2008) because adolescents are more vulnerable to the effects of online relationships, online exploitation, and other possible adverse effects of cyber relationships (Wolak, Mitchell, & Finkelhor, 2003).

In general, adolescents tend to engage intensely in identity experiments, sensation seeking, and risky behavior. They display psychological needs such as belonging, power, freedom, and entertainment. Their attempts to fulfill these needs can, of course, be displayed in real life as well as in a virtual internet environment. The anonymity, accessibility, diversity, and freedom provided by the internet can lead to unhealthy use for some adolescents by causing them to spend more time in virtual environments, thereby neglecting their real lives. In particular, students who display decreased interest in real-life activities or those who cannot find time for extracurricular activities, and students with disrupted real-life relationships and floundering professional/academic lives are observed to have a higher risk of internet addiction (Colwell & Payne, 2000). Thus, for such people, internet use can transform from a facilitating, enhancing habit into a dysfunctional, debilitating one.

In Turkey, adolescents' internet habits and problematic use have been analyzed in terms of different variables. Research on adolescents' internet use includes the following areas: interactive communication tools usage habits (Aktas-Arnas, 2005), the purpose and impact of use (Altın, 2006), the relationship between internet use and academic achievement (Altuğ, Ersöz, & Gencer, 2011), the socialization impact of the internet according to teachers' views (Arslan-Cansever, 2009), motives for internet use (A. Ceyhan, 2011a), and the relationship between exercise and attitude towards the internet (Kayıkçı, 2007). The research also reveals parents' views about internet use and addiction (Gündüz & Sahin, 2011), and internet use in terms of variables such as gender and specific psychiatric symptoms (Kelleci et al., 2009). The research related

to problematic internet use analyzes the prevalence of problematic internet use (Canbaz et al., 2009), relations with depression (Canan et al., 2010), peer pressure and perceived social support (Kıran-Esen, 2009), loneliness and wellbeing (Çağır & Gürgan, 2010), loneliness, social support, and life satisfaction (Esen, 2010), and the predictors of problematic internet use (A. Ceyhan, 2011b). The internet use of adolescents and the relationship between a variety of personal, social, and psychological variables have been increasingly investigated in Turkey; however, there is a need for further research in the area.

Purpose of the Study

This study's first step was to define adolescents' experimental identity behavior on the internet. The study also aimed to demonstrate relationships between problematic internet use and adolescents' psychological needs, identity status, sensation seeking, and life satisfaction.

Method

Participants

The study group included 2729 students attending 16 public high schools during the academic year 2011–2012 in Eskişehir, Turkey. Among these students, 49.70% (1357 students) were female and 50.30% (1372) were male. They were aged 14–19, with an average age of 16.38 ($p = 1.08$).

Data Collection Tools

Problematic Internet Use Scale–Adolescent: To determine the students' problematic internet usage levels, the Problematic internet Use Scale–Adolescent (PIUS–A), developed by Ceyhan and Ceyhan (2014), was used. The scale consists of 27 items with a minimum obtainable score of 27 and a maximum of 135. High scores indicate an increased risk of problematic internet use in adolescents, suggesting a tendency toward internet addiction (Ceyhan & Ceyhan, 2014).

Basic Needs Inventory: The Inventory was developed for high school students by İkinci (2003) on the basis of Glasser's Choice Theory to measure satisfaction levels of adolescents' basic needs. The scale consists of 26 items, with a minimum obtainable score of 26 and a maximum of 130. A high score indicates a high level of fulfillment of needs (İkinci, 2003).

Ego Identity Status Scale: This scale was adapted to determine which of Marcia's four adolescent identity statuses (diffusion, foreclosure, moratorium, and achievement) the adolescent is in. It is a 64-item scale, and subjects can obtain, at the lowest, 16, and at the highest, 96 points (Eryüksel & Varan, 1999).

Arnett Inventory of Sensation Seeking: Arnett's scale (1994) attempts to quantify the individual's sensation-seeking level, a personality trait that predicts risky behaviors. The scale was adapted into Turkish by Sümer (2003), and its lowest score is 19, and the highest, 76. High scores indicate a high sensation-seeking trait. Ayvaşık et al. (2007) have suggested that the 19 items would measure a single factor. In this one-factor structure, the internal consistency coefficient was 0.85. In another study, it was 0.70. The intensity subscale was found to be 0.64, and the novelty subscale, 0.50 (Özmen, 2006).

Life Satisfaction Scale: This scale was developed by Diener, Emmons, Larsen, and Griffin (1985) and adapted into Turkish by Köker (1991). It is a subjective assessment of the individual's life, measuring perception of overall life satisfaction. Scale scores vary between 5 and 35. A higher score indicates a high life-satisfaction level, which could be interpreted as an increase in perceived overall life satisfaction. Reliability studies showed that the retest reliability coefficient was 0.85 (Köker, 1991). Another study showed the test-retest reliability as 0.71 and internal consistency as 0.78 (Yetim, 1991).

Survey of Personal Information: This survey collected information about students' gender, grade level, and age as well as their internet use habits. Questions to determine adolescents' identity experiment attempts were adapted from Valkenburg, Schouten, and Peter (2005), and Valkenburg and Peter (2008) with their permission.

Collection and Analysis of Data

The research was conducted on 2729 students in 16 different schools in the spring term of 2011–2012. As well as descriptive statistics, Pearson correlation analysis and hierarchical multiple linear regression analysis were used.

Findings

Findings Related to Frequency of Adolescents' Internet Identity Experiments

This study obtained information about the frequency of adolescents' identity experiments (acting like someone else by changing some of their characteristics). For this purpose, adolescents were asked how often they feel they need to act like someone else (*never*, *sometimes*, and *often*). The findings show that 32.50% of adolescents ($n = 724$) *never* perform identity experiments, 66.40% ($n = 1478$) *sometimes* do, and 1.10% ($n = 25$) *often* do. According to these findings, *sometimes* is the highest frequency of adolescents performing identity experiments on the internet.

Findings Related to Types of Adolescents' Internet Identity Experiments

Table 1 displays the type and frequency of identity experiments on the internet of adolescents.

Table 1
Type and Frequency of Adolescents' Internet Identity Experiments

Type of Identity Experiment*	Frequency					
	Never		Sometimes		Often	
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%
Older	1408	63.40	685	30.80	128	5.80
More macho/manly	1812	81.90	323	14.60	78	3.50
More beautiful/better looking	1351	61.30	586	26.60	267	12.10
Opposite sex	1703	77.20	361	16.40	141	6.40
More attractive	1365	61.70	600	27.10	246	11.10
More intelligent	1081	49.10	749	34.00	373	16.90
Less shy	1227	55.70	687	31.20	290	13.20
Imaginary person	1208	55.20	607	27.70	374	17.10
As known person	1391	63.10	526	23.90	286	13.00

*The *other* option was selected by 15 participants.

As shown in Table 1, when *sometimes* and *often* responses are assessed together, 50.90% of adolescents behave like *a more intelligent person*, followed by *an imaginary person* (44.80%), and then *a less shy person* (44.40%).

Findings Related to Reasons for Adolescents' Internet Identity Experiments

Table 2 presents findings on reasons and frequency of adolescents' identity experiments on the internet.

Table 2
Reasons and Frequency of Adolescents' Identity Experiments

Reason for Identity Experiment*	Frequency					
	Never		Sometimes		Often	
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%
To feel less shy	1444	66.30	557	25.60	177	8.10
To speak/say more	1228	56.40	641	29.40	309	14.20
To communicate more easily	1167	53.50	617	28.30	398	18.20
To make new friends	1243	57.20	608	28.00	321	14.80
To get to know people better	1108	51.00	668	30.80	395	18.20
To find a date/relationship	1473	67.80	481	22.20	217	10.00
To see others' reactions	1151	52.90	694	31.90	329	15.10
To try to be someone else	1550	71.40	479	22.10	143	6.60
To design a new character	1423	65.70	587	26.70	164	7.60

*The *other* option was selected by 8 participants.

When the frequencies of *sometimes* and *often* responses were combined seen in Table 2, it was found that adolescents experiment with identities *to get to know people better* (49%), *to communicate to them more easily* (46.50%), *to see someone else's reactions and responses* (47.00%), *to speak more* (43.60%), and *to make new friends* (42.80%).

Findings Related to Predictors of Adolescents' Problematic Internet Use

The study tries to determine whether psychological needs of adolescents, their identity status, sensation-seeking levels and life-satisfaction levels can predict problematic internet use significantly. The results show a linear relationship between these variables; there are no significant deviations from normality, and a multicollinearity problem does not exist. To perform the hierarchical multiple

linear regression analysis, predictor variables of psychological needs (love/belonging, entertainment, freedom, and power needs) [Model 1], identity status levels (diffusion, foreclosure, moratorium, and achievement) [Model 2], sensation seeking [Model 3], and life satisfaction [Model 4] were analyzed in four blocks. The results revealed that the need for entertainment and power, as well as foreclosure identity-status level do not make a significant contribution to the regression model (regression coefficient (β) is not significant at the 0.05 level).

The variables, *belonging* and *power* together explain 9% of the total variance. Identity statuses *achievement*, *moratorium*, and *diffusion* contribute 8% to the total variance; also the *sensation-seeking* variable contributes 2%, and *life satisfaction*, 1%. Consequently, according to the regression analysis, these variables explain 20% of the total variance of problematic internet use; this indicates that identity status (achievement, moratorium, and foreclosure), psychological needs (belonging and power), sensation seeking and life satisfaction are significant factors in problematic internet use.

Discussion

This research on adolescents' internet habits and predictors of problematic internet use revealed that the majority of adolescents sometimes experiment with identities on the internet (66.40%), (*never*, 32.50%; *sometimes*, 66.40%; and *often*, 1.10%). This finding is consistent with other research studies that have found the *sometimes* percentage to be higher than 50% (Bayraktar & Gün, 2007; E. Ceyhan, 2014, 2011; Gross, 2004; Schouten, 2007; Valkenburg et al., 2005). Such a high ratio of high school students' identity experimentation relates to identity experimentation and exploring one's identity being developmental milestones of adolescence (Subrahmanyam et al., 2006). Young people can express themselves and their identities on the internet (Maczewski, 2002), and it provides a safe environment to experiment without fear of disapproval and rejection (Ando & Sakamoto, 2008). Adolescents enjoy this fluidity of identity because it gives them a chance to experience things that they cannot experience in real life (Leung, 2011). Students pretend to be anybody they wish in online relationships, avoiding racial and gender bias. This aspect of the internet makes online relationships an ideal environment for testing various

forms of relationships and identifications (Young, 1997). Overall, the high rates of adolescent identity experimentation on the internet can be interpreted as adolescents finding it quite tempting to pretend to be somebody else.

Findings about the type and frequency of adolescents' identity experiments indicate that mostly they pretend to be an imaginary person and a more intelligent person. Besides, when *sometimes* and *often* responses are assessed together, adolescents mostly behave like *more intelligent* (50.90%), *imaginary* (44.80%), and *less shy* (44.40%) people. The least popular identity experiments are *somebody from the opposite sex* (22.80%) and *a more macho person* (18.10%). These findings parallel Ceyhan's study (2014) conducted on college preparatory students and suggest that adolescents naturally explore some characteristics as part of their development and experiment by modifying other characteristics. In fact, some studies have shown that adolescents mostly change their age and educational status (Whitty, 2002), age and names (Bayraktar & Gün, 2007), and age and physical appearance (Konecny, 2009).

When it comes to reasons and frequency for identity experiments, this study's participants said that mostly they wanted to *get to know people better* (49%), *talk to people more easily* (46.50%), *to see somebody else's response* (47%), *to say more* (43.60%) and *to make new friends* (42.80%) respectively. Research studies show the general reasons for identity experiments as self-exploration (to investigate how others will react), social compensation (to overcome shyness), and social facilitation (to facilitate formation of relationships) (Schouten, 2007; Valkenburg et al., 2005). The findings in this research, such as getting to know people better, talking to people more easily, and establishing new friendships are involved with social compensation and facilitation, and therefore, they are consistent with other studies' findings.

Research results reveal that diffusion, moratorium, and achievement identity statuses, psychological needs of power and love/belonging, and sensation-seeking and life-satisfaction levels are significant predictors of problematic internet use. This indicates that when the needs for power and love/belonging are not fulfilled, the likelihood of problematic internet use increases; this is confirmed by studies stating that the unfulfilled need for social recognition, social support, and belonging can push adolescents to meet these needs on the internet (Erwin et al., 2004; Suler, 1999; Valkenburg & Peter, 2007). Belonging is the individual's

belief that he or she is loved and cared for by family and friends in professional and social relationships (Frey & Wilhite, 2005). In adolescence, individuals develop and shape their identities; phenomena such as friendship and belonging, recurrent satisfaction, and pursuit of happiness gain significance (Huang & Shen, 2010). In this period, peer groups make a remarkable impact on personality development (Zorbaz, 2013) and, social recognition, acquisition of loyalty and belonging, and also self-confidence and self-esteem (Kulaksızoğlu, 2011). Visiting a chat room or any other text-based environment helps individuals experience a feeling of belonging to a group. In chat rooms, individuals gain a mutually supportive environment, and friendships can be established (Primo, Pereira, & Freitas, 2000). With rapid changes in technology, social networks like Twitter and Facebook have taken over such functions today. Consequently, if adolescents constantly fulfill their needs for social recognition and belonging in online environments, they might be at risk for addiction (Mythily, Qiu, & Winslow, 2008). Furthermore, unmet psychological needs (Kaygusuz, 2013) and also seeking satisfaction for the needs in the virtual world (Huang & Shen, 2010) might lead to problematic internet use.

Unfulfilled needs for power have also been shown to increase problematic internet use. Findings from other studies as to interactive internet games providing a sense of belonging, competence, and power (Young, 2011) are confirmed in this study. The sense of accomplishment experienced in online games allows individuals to feel powerful and respectable (Kiran, 2011). Furthermore, individuals can feel powerful when confronting people and opinions that they cannot confront in real life. Communicating and spreading their ideas and convincing people through social networking sites might provide individuals a sense of power. Individuals can also improve their status by posting colorful moments of their lives on the internet. Adolescents might try to meet their power needs through competitive activities (Frey & Wilhite, 2005); indeed, violence and aggression in online games can make them feel powerful. Young people seek to gain elements such as dignity and power in virtual environments that they cannot obtain in the real world (Kiran, 2011). Young people with good computer skills in online games gain status and prestige. In addition, expertise and skills in virtual environments provide a sense of power (Morahan-Martin & Schumacher, 2000) among friends and peers.

This study concludes that as achievement in identity status increases, problematic internet use decreases, whereas a high level of diffusion and moratorium in identity status indicates a likelihood of problematic internet use. This finding is also supported by other studies' findings of a significant relationship between moratorium identity statuses (E. Ceyhan, 2010; Matsuba, 2006) and identity achievement status (negatively) (E. Ceyhan, 2010) and problematic use of the internet. In addition, this finding is consistent with those of another study: diffused-avoidant identity style has positive correlation, and informative and normative identity styles have negative correlation, with internet addiction (Arabzadeh et al., 2012). Adolescents form their identities through exploration and decision-making processes. The diffusion state is generally considered the least mature and least complicated status. Adolescents in this state have apathy and despair about guiding and shaping their future lives. Young people in diffusion state during early or middle adolescence are prone to drug use, risky sexual behaviors, and academic failure (White, 2000). Identity achievement status is often seen as the most functionally complex and most mature status, associated with balanced thinking (Boyes & Chandler, 1992), and mature interpersonal relations (cited in Cote & Schwartz, 2002). As achieved identity is associated with responsibilities, people with this status are likely to avoid behavior that could harm themselves and their environment. These adolescents can establish balanced and constructive relationships both with their peers and the elderly, and have self-esteem and self-confidence.

According to another finding of this study, an increase in sensation seeking relates to an increase in problematic internet use. This finding is supported by another study that found the total score of sensation seeking higher for internet addicts than for non-addicts (Lin & Tsai, 2002). Moreover, sensation seeking is positively linked with internet addiction (Ko et al., 2007; Rahmani & Lavasani, 2011a, 2011b; Shi et al., 2005), and playing online games (Chiu et al., 2004). Another study has shown that high school students with internet addiction scored high on novelty seeking, which is a subscale of the sensation-seeking scale (Ko et al., 2006). Seeking sensation is an important feature of adolescence, and despite the risks, it is a dominant character trait with a desire for new, intense, and different experiences and trends (Arnett & Balle-Jansen, 1993). In this context, children and young people who constantly seek excitement by discovering new things are under threat of internet addiction. Sensation-

seeking adolescents prefer action-packed online games (Karaca, 2007) and online relationships (Peris et al., 2002) more than their peers do. Their passion for sensation and thrill makes these adolescents especially vulnerable to dangers of the internet (Gürcan & Hamarta, 2013). Doubled by peer pressure, novelty- and sensation-seeking habits might lead adolescents to internet addiction (Lin & Tsai, 2002; Tsai & Lin, 2003).

This research also revealed that high scores in life satisfaction are negatively correlated with problematic internet use. This finding is supported by many others showing negative correlation between adolescents' life satisfaction, their social internet use, and the time spent on the internet (Bulut-Serin, 2011; Cao et al., 2011; Çelik & Odacı, 2013; Durak-Batıgün & Kılıç, 2011; Ko et al., 2007; Lemmens, Valkenburg, & Peter, 2011; Meerkerk et al., 2010; Morahan-Martin, 2008; Stepanikov, Nie, & He, 2010). Individuals with low life-satisfaction levels are reported to feel safer on the internet and to value online communication more than individuals with high satisfaction levels (Esen & Siyez, 2011; Livingstone & Helsper, 2007). Some other studies suggesting that life satisfaction has both direct and indirect effects on the cognitions about problematic internet use (Şenol-Durak & Durak, 2011) also support this study's finding. Low life satisfaction for young people tends to indicate psychological, social, and behavioral problems, while high life satisfaction tends to indicate mental well-being (Telef, 2013). The underlying cause of excessive internet use could be to obtain greater life satisfaction (Çelik & Odacı, 2013). Looking for life satisfaction in the virtual world (Huang & Shen, 2010) and meeting unmet needs (Kaygusuz, 2013) of adolescents might trigger problematic internet use.

To conclude, adolescents are going through a developmental period in which they have not yet fully set goals. Furthermore, they experience uncertainty in many issues they face, and their search for identity and self can lead to problems. Adolescents might also turn to the internet more to rid themselves of uncertainty and distress in their lives. Therefore, it is essential that adolescents use the internet within the framework of their developmental needs, not to replace real-life relations with virtual ones. To prevent emergence of problematic internet use, adolescents should not be allowed to turn internet use into a major life-satisfaction tool, a source of their entire social support, and an environment for identity development mainly (A. Ceyhan, 2011b).

Kaynakça/References

- Aktaş-Arnas, Y. (2005). 3-18 yaş grubu çocuk ve gençlerin interaktif iletişim araçlarını kullanma alışkanlıklarının değerlendirilmesi. *Turkish Online Journal of Educational Technology*, 4(4), 59-66.
- Altın, F. (2006). İnternet kullanımının gençlere etkisi Kastamonu ili örneği (Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Altuğ, M., Ersöz, F., & Gencer, C. (2011). Ortaöğretim öğrencilerinin hayatında bilgisayarın yeri [Çevrimiçi sürüm]. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 4(1), 19-28.
- Ando, R., & Sakamoto, A. (2008). The effect of cyber-friends on loneliness and social anxiety: Differences between high and low self-evaluated physical attractiveness groups. *Computers in Human Behavior*, 24(3), 993-1009.
- Arabzadeh, M., Bayanati, M., Nikdel, F., Nadery, M. S., & Naimi, G. (2012). The relationship of internet addiction with loneliness and identity styles. *Journal of Science Today's World*, 1, 59-70.
- Arnett, J. (1994). Sensation seeking: A new conceptualization and a new scale [Çevrimiçi sürüm]. *Personality and Individual Differences*, 16(2), 289-296.
- Arnett, J., & Balle-Jensen, L. (1993). Cultural bases of risk behavior: Danish adolescents. *Child Development*, 64, 1842-1855.
- Arslan-Cansever, B. A. (2009). Ergenlerin toplumsallaşmasında internetin etkilerine ilişkin öğretmen görüşleri. *Ege Eğitim Dergisi*, 10(1), 137-160.
- Ayvaşık, H. B., Er, N., & Sümer, N. (2005). Traffic violations and errors: The effects of sensation seeking and attention. *Proceedings of the Third International Driving Symposium on Human Factors in Driver Assessment, Training and Vehicle Design*, 395-402.
- Bayraktar, F., & Gün, Z. (2007). Incidence and correlates of internet usage among adolescents in North Cyprus. *CyberPsychology & Behavior*, 10(2), 191-197.
- Boyes, M. C., & Chandler, M. (1992). Cognitive development, epistemic doubt, and identity formation during adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 21, 277-304.
- Bulut-Serin, N. (2011). An examination of predictor variables for problematic internet use. *Turkish Online Journal of Educational Technology*, 10(3), 54-62.
- Canan, F., Ataoglu, A., Nichols, L. A., Yıldırım, T., & Öztürk, Ö. (2010). Evaluation of psychometric properties of the internet addiction scale in a sample of Turkish high school students. *Cyberpsychology, Behavior and Social Networking*, 13(3), 317-320.
- Canbaz, S., Sunter, A. T., Peksen, Y., & Canbaz, M. A. (2009). Prevalence of the pathological internet use in a sample of Turkish school adolescents. *Iranian Journal of Public Health*, 38(4), 64-71.
- Cao, H., Sun, Y., Wan, Y., Hao, J., & Tao, F. (2011). Problematic internet use in Chinese adolescents and its relation to psychosomatic symptoms and life satisfaction. *BMC Public Health*, 11, 802-808.
- Caplan, S. E. (2002). Problematic internet use and psychosocial well-being: Development of a theory-based cognitive-behavioral measurement instrument. *Computers in Human Behavior*, 18, 553-575.
- Ceyhan, A. A., & Ceyhan, E. (2014). Problemlı İnternet Kullanım Ölçeği'nin ergenlerde geçerlik ve güvenilirlik çalışması [The validity and reliability study of Problematic Internet Use Scale for Adolescents]. *Bağımlılık Dergisi*, 15(2), 56-64.
- Ceyhan, A. A. (2011a, June). *Investigation of adolescents internet use motives*. Poster presented at the Meeting of the 14th International Congress of ESCAP- European Society for Child and Adolescent Psychiatry, Helsinki, Finland.

- Ceyhan, A. A. (2011b). Ergenlerin problemleri internet kullanım düzeylerinin yordayıcıları. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 18(2), 85-93.
- Ceyhan, E. (2008). Ergen ruh sağlığı açısından bir risk faktörü: İnternet bağımlılığı. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 15(2), 109-116.
- Ceyhan, E. (2010). Problemleri internet kullanım düzeyi üzerinde kimlik statüsünün, temel internet kullanım amaçlarının ve cinsiyetin yordayıcılığı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 10, 1323-1355.
- Ceyhan, E. (2011). *Late adolescents' identity experiments on the internet*. Poster presented at the Meeting of the 14th International Congress of ESCAP- European Society for Child and Adolescent Psychiatry, Helsinki, Finland.
- Ceyhan, E. (2014). İnternet-based identity experiments in late adolescence [İleri ergenlik yıllarında internette kimlik denemeleri]. *Eğitim ve Bilim*, 39(174), 249-258.
- Chiu, S., Lee, J. Z., & Huang, D. H. (2004). Video game addiction in children and teenagers in Taiwan. *Cyberpsychology & Behavior*, 7(5), 571-581.
- Colwell, J., & Payne, J. (2000). Negative correlates of computer game play in adolescents. *British Journal of Psychology*, 91, 295-310.
- Cote, J. E., & Schwartz, S. J. (2002). Comparing psychological and sociological approaches to identity: Identity status, identity capital, and the individualization process. *Journal of Adolescence*, 25, 571-586.
- Çağır, G., & Gürkan, U. (2010). Lise ve üniversite öğrencilerinin problemleri internet kullanım düzeyleri ile algılanan iyilik halleri ve yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişki. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(24), 70-85.
- Çelik, Ç. B., & Odacı, H. (2013). The relationship between problematic internet use and interpersonal cognitive distortions and life satisfaction in university students. *Children and Youth Services Review*, 35, 505-508.
- Davis, R. A. (2001). A cognitive-behavioral model of pathological internet use. *Computers in Human Behaviour*, 17, 187-195.
- Diener, E. D., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985). The Satisfaction with Life Scale. *Journal of Personality Assessment*, 49, 71-75.
- Durak-Batıgün, A., & Kılıç, N. (2011). İnternet bağımlılığı ile kişilik özellikleri, sosyal destek, psikolojik belirtiler ve bazı sosyo-demografik değişkenler arasındaki ilişkiler. *Türk Psikoloji Dergisi*, 26, 1-10
- Erwin, B. A., Turk, C. L., Heimberg, R. G., Fresco, D. M., & Hantula, D. A. (2004). The internet: Home to a severe population of individuals with social anxiety disorder? *Anxiety Disorders*, 18, 629-646.
- Eryüksel, G. N., & Varan, A. (1999). *Benlik kimliği statülerinin değerlendirilmesi: Benlik Kimliği Statüleri Ölçeği (BKSÖ)* (Yayınlanmamış makale). Ege Üniversitesi, İzmir.
- Esen, E., & Siyez, D. M. (2011). Ergenlerde internet bağımlılığını yordayan psiko-sosyal değişkenlerin incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(36), 127-138.
- Esen, E. (2010). *Ergenlerde internet bağımlılığını yordayan psiko-sosyal değişkenlerin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi adresinden edinilmiştir>.
- Frey, L., & Wilhite, K. (2005). Our five basic needs: Application for understanding the function of behavior. *Intervention in School and Clinic*, 40(3), 156-160.
- Gross, E. F. (2004) Adolescent internet use: What we expect, what teens report. *Applied Developmental Psychology*, 25, 633-649.

- Gündüz, Ş., & Şahin, Ş. (2011). Internet usage and parents' views about internet addiction. *International Journal of Human Sciences*, 8(1), 277-288.
- Gürcan, N., & Hamarta, E. (2013). Problemlı internet kullanımı ve uyum. İnternet bağımlılığı. M. Kalkan ve C. Kaygusuz (Ed.), *Sorunlar ve çözümler* içinde (s. 95-114). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Huang, S., & Shen, F. (2010, August). Influencing factors of adolescent internet addiction. In *Web Society (SWS), 2010 IEEE 2nd Symposium on Web Society (SWS)* (pp. 507-512). Beijing.
- Huffaker, D. (2006, February). *Teen Blogs exposed: The private lives of teens made public*. Presented at the American Association for the Advancement of Science (AAAS) in St. Louis, MO.
- İkinci, M. (2003). *Ergenlerde temel ihtiyaçların karşılanma düzeyi ile başa çıkma davranışları arasındaki ilişki* (Yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon). https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/adresinden_edinilmisttir.
- Kaltiala-Heino, R., Lintonene, T., & Rimpela, A. (2004) Internet addiction? Potentially problematic use of the internet in a population of 12-18 year-old adolescents. *Addiction Research & Theory*, 12, 89-96.
- Karaca, M. (2007). *Sosyolojik bir olgu olarak internet gençliği: Elazığ örneği* (Doktora tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ). https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/adresinden_edinilmisttir.
- Kaygusuz, C. (2013). Psikolojik ihtiyaçlar ve internet bağımlılığı. M. Kalkan ve C. Kaygusuz (Ed.), *İnternet bağımlılığı. Sorunlar ve çözümler* içinde (s. 163-192). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kayıkçı, S. (2007). *Spor yapan ya da yapmayan lise öğrencilerinin internete yönelik tutumlarının incelenmesi* (Yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon). https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/adresinden_edinilmisttir.
- Kelleci, M., Güler, N., Sezer, H., & Gölbaşı Z. (2009). Lise öğrencilerinde internet kullanma süresinin cinsiyet ve psikiyatrik belirtiler ile ilişkisi. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 8(3), 223-230.
- Kıran, Ö. (2011). *Şiddet içeren bilgisayar oyunlarının ortaöğretim gençliği üzerindeki etkileri (Samsun örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi, Ondokuzmayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun). https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/adresinden_edinilmisttir.
- Kıran-Esen, B. (2009). Çeşitli değişkenlere göre ergenlerde internet bağımlılığının yordanması. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 4(4), 1131-1140.
- Ko, C. H., Yen, J. Y., Chen, C. C., Chen, S. H., Wu, K., & Yen, C. F. (2006). Tridimensional personality of adolescents with internet addiction and substance use experience. *The Canadian Journal of Psychiatry*, 51, 887-894.
- Ko, C. H., Yen, J. Y., Yen, C. F., Lin, H. C., & Yang, M. J. (2007). Factors predictive for incidence and remission of internet addiction in young adolescents: A prospective study. *Cyberpsychology & Behavior*, 10(4), 545-551.
- Konecny, S. (2009). Virtual Environment and Lying: Perspective of Czech Adolescents and Young Adults. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 3(2), article (search in Issues). Retrieved from [http://cyberpsychology.eu/view.php?cisloclanku=2009111201&article=\(search in Issues\)](http://cyberpsychology.eu/view.php?cisloclanku=2009111201&article=(search%20in%20Issues))
- Köker, S. (1991). *Normal ve sorunlu ergenlerin yaşam doyumu düzeyinin karşılaştırılması* (Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara). https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/adresinden_edinilmisttir.
- Kulaksızoğlu, A. (2011). *Ergenlik psikolojisi* (12. basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Lemmens, J. S., Valkenburg, P. M., & Peter, J. (2011). Psychosocial causes and consequences of pathological gaming. *Computers in Human Behavior*, 27(1), 144-152.
- Leung, L. (2011). Loneliness, social support, and preference for online social interaction: The mediating effects of identity experimentation online among children and adolescents. *Chinese Journal of Communication*, 4(4), 381-399.

- Lin, S. S. J., & Tsai, C. C. (2002). Sensation seeking and internet dependence of Taiwanese high school adolescents. *Computers in Human Behavior, 18*, 411-426.
- Livingstone, S., & Helsper, E. (2007). Taking risks when communicating on the internet: The role of offline social psychological factors in young people's vulnerability to online risks. *Information, Communication and Society, 10*(5), 619-643.
- Maczewski, M. (2002). Exploring identities through the internet: Youth experiences online. *Child & Youth Care Forum, 31*(2), 111-129.
- Matsuba, M. K. (2006). Searching for self and relationships online. *Cyberpsychology & Behavior, 9*(3), 275-284.
- Meerkerk, G. J., Van den Eijnden, R. J. J. M., Franken, I. H. A., & Garretsen, H. F. L. (2010). Is compulsive internet use related to sensitivity to reward and punishment, and impulsivity? *Computers in Human Behavior, 26*, 729-735.
- Morahan-Martin, J., & Schumacher, P. (2000). Incidence and correlates of pathological internet use among college students. *Computers in Human Behavior, 16*, 13-29.
- Morahan-Martin, J. (2008). Internet abuse: Emerging trends and lingering questions. In A. Barak (Ed.), *Psychological aspects of Cyberspace. Theory, research and applications* (pp. 32-69). Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Mythily, S., Qiu, S., & Winslow, M. (2008). Prevalence and correlates of excessive internet use among youth in singapore. *Annals of the Academy of Medicine Singapore, 37*, 9-14.
- Özmen, O. (2006). *Predictors of risk-taking behaviors among Turkish adolescents* (Yüksek lisans tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Peris, R., Gimeno, M. A., Pinazo, D., Ortet, G., Carrero, V., Sanchiz, M., & Ibáñez, I. (2002). Online chat rooms: Virtual spaces of interaction for socially oriented people. *Cyberpsychology & Behavior, 5*, 43-51.
- Primo, A. F. T., Pereira, V. A., & Freitas, A. (2000). Brazilian crossdresser club. *Cyberpsychology & Behavior, 3*(2), 287-296.
- Rahmani, S., & Lavasani, M. G. (2011a). The comparison of sensation seeking and five big factors of personality between internet dependents and non-dependents. *Procedia Social and Behavioral Sciences, 15*, 1029-1033.
- Rahmani, S., & Lavasani, M.G. (2011b). The relationship between internet dependency with sensation seeking and personality. *Procedia - Social and Behavioral Sciences, 30*, 272-277.
- Schouten, A. P. (2007). *Adolescents' online self-disclosure and self-presentation*. Amsterdam: The Amsterdam School of Communications Research ASCoR.
- Shapira, N. A., Goldsmith, T. D., Keck, P. E., Jr, Khosla, U. M., & McElroy, S. L. (2000). Psychiatric features of individuals with problematic internet use. *Journal of Affective Disorders, 57*, 267-272.
- Shi, Q. X., Zhou, R. G., & Yan, G. E. (2005). Internet addiction disorder and sensation seeking of middle school and high school students. *Chinese Mental Health Journal, 19*(7), 453-456.
- Stepanikova, I., Nie, N. H., & He, X. (2010). Time on the internet at home, loneliness, and life satisfaction: Evidence from panel time-diary data. *Computers in Human Behavior, 26*, 329-338.
- Subrahmanyam, K., & Greenfield, P. (2008). Online communication and adolescent relationships. *The Future of Children, 18*(1), 119-146.
- Subrahmanyam, K., Smahel, D., & Greenfield, P. (2006). Connecting developmental constructions to the internet: Identity presentation and sexual exploration in online teen chat rooms. *Developmental Psychology, 42*, 395-406.

- Suler, J. (1999). To get what you need: Healthy and pathological internet use. *Cyberpsychology & Behavior* 2(5), 355–393.
- Sümer, N. (2003). Personality and behavioral predictors of traffic accidents: Testing a contextual mediated model. *Accident Analysis and Prevention*, 35, 949–964.
- Şenol-Durak, E., & Durak, M. (2011). The mediator roles of life satisfaction and self-esteem between the affective components of psychological well-being and the cognitive symptoms of problematic internet use. *Social Indicators Research*, 103, 23–32.
- Telef, B. B. (2013). Ergenlerin yaşam doyumlarının ve psikolojik semptomlarının incelenmesi. *New/Yeni Symposium Journal*, 51(1), 3–12.
- Tsai, C. C., & Lin, S. S. J. (2003). Internet addiction of adolescents in Taiwan: An interview study. *CyberPsychology & Behavior*, 6(6), 649–652.
- Tuncer, N. (2001). İnternet: Çocuklar ve yasalar. *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*, 15(4), 427–35.
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2014). *Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanımı araştırması*. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?ind=6163> adresinden 28 Kasım 2014 tarihinde edinilmiştir.
- Valkenburg, P. M., & Peter, J. (2007). Preadolescents' and adolescents' online communication and their closeness to friends. *Developmental Psychology*, 43(2), 267–277.
- Valkenburg, P. M., & Peter, J. (2008). Adolescents' identity experiments on the internet. Consequences for social competence and self-concept unity. *Communication Research*, 35(2), 208–231.
- Valkenburg, P. M., Schouten A. P., & Peter, J. (2005). Adolescents' identity experiments on the internet. *New Media & Society*, 7(3), 383–402.
- White, J. M. (2000). Alcoholism and identity development. A theoretical integration of the least mature status with the typologies of alcoholism. *Alcoholism Treatment Quarterly*, 18(1), 43–59.
- Whitty, M. T. (2002). Liar, liar! An examination of how open, supportive and honest people are in chat rooms. *Computers in Human Behavior*, 18, 343–352.
- Wolak, J., Mitchell, K. J., & Finkelhor, D. (2003). Escaping or connecting? Characteristics of youth who form close online relationships. *Journal of Adolescence*, 26, 105–119.
- Yetim, Ü. (1991). *Kişisel projelerin organizasyonu ve örüntüsü açısından yaşam doyumu* (Doktora tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.
- Young, K. S. (1997, August). *What makes the internet addictive: Potential explanations for pathological internet use*. Paper presented at the 105th annual conference of the American Psychological Association, Chicago.
- Young, K. S. (2011). *Internet addiction. A handbook and guide to evaluation and treatment*. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc. Hoboken.
- Zorbaz, O. (2013). *Lise öğrencilerinin problemli internet kullanımının sosyal kaygı ve akran ilişkileri açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.